

บทที่ 3

หลักกฎหมายเกี่ยวกับหมายเรียกในคดีอาญา และองค์ประกอบความผิด ฐานขัดขืนหมายหรือคำสั่งของศาล โดยพยานบุคคล

1. หลักกฎหมายเกี่ยวกับการออกหมายเรียกในคดีอาญา

ในคดีอาญาเครื่องมืออันสำคัญอันหนึ่งของเจ้าพนักงานและศาลในอันที่จะดำเนินการให้บรรลุผลตามความมุ่งหมายของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา คือ หมายเรียกพยาน ดังจะได้กล่าวต่อไปนี้

1.1 ความหมายของหมายเรียก

กฎหมายมิได้นิยามคำว่า “หมายเรียก” ไว้ แต่เมื่อได้พิจารณาบทมาตราที่เกี่ยวข้อง เห็นว่า หมายถึง หนังสือบงการซึ่งออกโดยพนักงานสอบสวน พนักงานฝ่ายปกครอง หรือ ตำรวจชั้นผู้ใหญ่ หรือศาลสั่งให้บุคคลที่ถูกระบุไว้ในหมายนั้นมายังผู้ออกหมายเรียกเพื่อการสอบสวน ใ้สวนมูลฟ้องหรือการพิจารณา หรือเพื่อการอื่นใดตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้

หมายเรียกนั้น ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา บัญญัติไว้เพียง 5 มาตรา คือ มาตรา 52 ถึงมาตรา 56 ซึ่งในบางเรื่อง ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มิได้บัญญัติไว้จำเป็นต้องใช้กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งประกอบ โดยอาศัยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 15 ซึ่งบัญญัติไว้ว่า “วิธีพิจารณาข้อใดซึ่งกฎหมายนี้มิได้บัญญัติไว้โดยเฉพาะ ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับเท่าที่พอจะใช้ บังคับได้”

1.2 ผู้มีอำนาจออกหมายเรียก

มาตรา 52 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กำหนดไว้ 3 ประเภท คือ

¹ คณิ่ง ภาชัย, กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เล่ม 1 แก้ไขเพิ่มเติมโดย รศ.ณรงค์ ใจหาญ (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2537), หน้า 118.

- (1) พนักงานสอบสวน
- (2) พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่
- (3) ศาล

1.3 กิจการที่ออกหมายเรียก

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 52 ให้ผู้มีอำนาจออกหมายเรียก เนื่องจากกิจการ 4 กรณี ดังนี้

(1) การสอบสวน พนักงานสอบสวนมีอำนาจออกหมายเรียกเพื่อเรียกบุคคลที่เกี่ยวข้องหรืออาจให้ประโยชน์แก่การสอบสวนมาทำการสอบสวนได้ เว้นแต่หากพนักงานสอบสวนหรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ไปทำการสอบสวนด้วยตนเองย่อมมีอำนาจเรียกพยานบุคคลมาได้โดยไม่ต้องออกหมายเรียก (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 52 วรรค 2)

(2) การไต่สวนมูลฟ้อง หมายถึง กระบวนการไต่สวนของศาลเพื่อวินิจฉัยถึงมูลคดีซึ่งจำเลยต้องหา (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (12)) หรือเป็นการพิจารณาหลักฐานของโจทก์ในเบื้องต้นว่ามีมูลที่ศาลจะรับฟ้องของโจทก์ไว้พิจารณาหรือไม่ โดยคู่ความจะเป็นฝ่ายขอให้ศาลออกหมายเรียกพยาน หรือตามที่ศาลจะเห็นสมควรก็ได้

(3) การพิจารณา หมายถึง กระบวนการพิจารณาทั้งหมดในศาลก่อนศาลนั้นชี้ขาดตัดสิน หรือจำหน่ายคดีโดยคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 15 ประกอบกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 1 (8)) โดยคู่ความจะเป็นฝ่ายขอให้ศาลออกหมายเรียกพยาน หรือตามที่ศาลจะเห็นสมควร

(4) กิจการอย่างอื่น เช่น กรณีที่มีการอ้างว่าบุคคลใดถูกควบคุม หรือขัง หรือจำคุกโดยผิดกฎหมาย ศาลจะหมายเรียกเจ้าพนักงาน หรือผู้ควบคุม หรือขัง หรือจำคุก มาศาลเพื่อพิจารณาว่ามีการควบคุม ขัง หรือจำคุก โดยผิดกฎหมายจริงหรือไม่

1.4 บุคคลที่อาจถูกเรียกมาตามหมาย

พยานบุคคล สามารถที่จะถูกเรียกมาตามหมายเรียกได้ ถ้าจะเป็นประโยชน์แก่คดีไม่ว่าจะเป็นในชั้นสอบสวน ชั้นไต่สวนมูลฟ้อง และชั้นพิจารณา

1.5 แบบของหมายเรียก

มาตรา 53 กำหนดแบบของหมายเรียกไว้ตามที่บัญญัติไว้ในนี้ “หมายเรียกต้องทำเป็นหนังสือ และมีข้อความดังต่อไปนี้

- (1) สถานที่ออกหมาย
- (2) วัน เดือน ปี ที่ออกหมาย
- (3) ชื่อและตำบลที่อยู่ของบุคคลที่ออกหมายเรียกให้มา
- (4) เหตุที่ต้องเรียกผู้นั้นมา
- (5) สถานที่ วัน เดือน ปี และเวลาที่จะให้ผู้นั้นไปถึง
- (6) ลายมือชื่อและประทับตราของศาล หรือลายมือชื่อและตำแหน่งของเจ้าพนักงานผู้ออกหมาย”

พนักงานผู้ออกหมาย”

รายการข้อ (4) เหตุที่ต้องเรียกผู้นั้นมา หมายถึง ว่าการต้องระบุเหตุที่แสดงว่าบุคคลผู้ถูกหมายเรียกมีความเกี่ยวข้องกับคดีนั้นอย่างไร เป็นผู้ต้องหา จำเลย หรือพยาน หรือเป็นผู้มีเอกสารหรือวัตถุในครอบครอง ทั้งนี้ย่อมเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อให้ผู้ถูกหมายเรียกได้รู้ถึงฐานะของตนเองประการหนึ่ง อีกประการหนึ่ง หมายถึงมีลักษณะเป็นคำสั่ง ซึ่งต้องอาศัยลักษณะทั่วไปของคำสั่งว่าต้องมีความแน่นอนในการที่จำต้องทำ และฐานะทางกฎหมายของผู้ที่ต้องกระทำตามคำสั่งนั้น

รายการข้อ (5) ที่ต้องระบุสถานที่ วัน เดือน ปี และเวลานั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 54 กำหนดไว้ว่า ในการกำหนดวันและเวลาที่จะให้มาตามหมายเรียกนั้น ให้พึงระลึกถึงระยะทางใกล้ไกล เพื่อให้ผู้ถูกหมายเรียกมีโอกาสมาถึงตามวันเวลาที่กำหนดในหมาย เพราะการไม่มาหรือมาภายหลังกำหนดเวลานั้น อาจถือเป็นการขัดขืนหมายเรียกหรือขัดขืนคำสั่งหรือคำสั่งบังคับของศาล หรือของเจ้าพนักงานก็ได้

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 53 กำหนดแบบของหมายเรียกไว้ซึ่งไม่ว่าในชั้นสอบสวน ใต้สวนมูลฟ้อง และชั้นพิจารณาคดีของศาล ถ้าหมายเรียกพยานบุคคลใดไม่มีข้อความตามที่กฎหมายกำหนดไว้ หมายเรียกนั้นจะไม่ชอบด้วยกฎหมาย แต่ทางปฏิบัติแบบของหมายเรียกชั้นสอบสวน ชั้นใต้สวนมูลฟ้อง และชั้นพิจารณาคดีของศาลจะมีแบบตามที่กฎหมายกำหนดไว้ทุกประการ ดังตัวอย่างหมายเรียกพยานบุคคลของศาล รายละเอียดปรากฏตามภาคผนวก ก. และหมายเรียกพยานของกรมตำรวจ รายละเอียดปรากฏตามภาคผนวก ข.

1.6 การส่งหมายเรียก

(1) ผู้รับหมาย หมายเรียกพยานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มิได้บัญญัติไว้จึงอนุโลมใช้การส่งหมายเรียกพยานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 76 (โดยอาศัยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 15) คือต้องส่งให้แก่พยาน ณ ภูมิลำเนาของผู้นั้น ถ้าไม่พบตัวอาจส่งหมายเรียกให้แก่บุคคลที่มีอายุเกิน 20 ปี ซึ่งอยู่ในบ้านหรือที่อยู่หรือสำนักงานของผู้รับหมายเรียก

(2) ผู้ส่งหมาย หมายถึง พยานในชั้นสอบสวน พนักงานสอบสวนหรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจเป็นผู้ส่ง

หมายเรียกพยานของศาลนั้นปกติเป็นหน้าที่ของคู่ความฝ่ายที่อ้างพยานเป็นผู้ส่ง เว้นแต่ศาลจะสั่งเป็นอย่างอื่น หรือเมื่อพยานปฏิเสธไม่ยอมรับหมาย ในกรณีเช่นว่านี้ ให้เจ้าพนักงานศาลเป็นผู้ส่ง ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 70 (1) (โดยอาศัยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 15) การนำส่งหมายของคู่ความหรือเจ้าพนักงานศาล ผู้ส่งอาจจะไม่ต้องนำส่งเอง แต่ส่งโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ ในกรณีที่ศาลเห็นสมควรให้ส่งทางไปรษณีย์และให้คู่ความฝ่ายที่มีหน้าที่นำส่งเป็นผู้เสียค่าธรรมเนียมไปรษณีย์ ซึ่งการส่งในกรณีนี้ให้ถือว่าหมายเรียกที่ส่งโดยเจ้าพนักงานไปรษณีย์มีผลเสมือนเจ้าพนักงานศาลเป็นผู้ส่ง ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 73 ทวิ (โดยอาศัยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 15)

(3) เวลาส่งหมายเรียก

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มิได้บัญญัติให้ส่งเวลาใดจึงอาศัยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 74(1) หรือมาตรา 81(1) คือ ให้ส่งได้เฉพาะในเวลากลางวันระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นจนถึงเวลาพระอาทิตย์ตก

(4) สถานที่ส่งหมายเรียก

โดยปกติการส่งหมายเรียกให้แก่ผู้รับหมายจะต้องส่ง ณ ภูมิลำเนา หรือสำนักทำางานของผู้รับหมายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 76 (โดยอาศัยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 15) การส่งหมายเรียกพยาน ถ้าพบพยานอยู่ที่อื่นนอกเหนือจากภูมิลำเนาหรือสำนักทำางานหากบุคคลผู้นั้นยอมรับก็ถือว่าเป็นการส่งโดยชอบด้วยกฎหมาย (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 77(1)) ถ้าเป็นหมายเรียกของศาลหากตัวพยาน (ผู้รับหมาย) อยู่ในศาลนั้น ก็อาจส่งให้แก่ผู้นั้นในศาลได้เช่นกัน (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 77(2))

(5) การปฏิเสธไม่รับหมาย

ถ้าพบตัวผู้ที่จะรับหมายเรียกแต่ผู้นั้นปฏิเสธไม่ยอมรับหมายเรียกจากเจ้าพนักงานโดยปราศจากเหตุอันชอบด้วยกฎหมาย เจ้าพนักงานนั้นชอบที่จะขอให้พนักงานเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองที่มีอำนาจหรือเจ้าพนักงานตำรวจไปด้วยเพื่อเป็นพยาน และถ้าผู้นั้นยังปฏิเสธไม่ยอมรับอยู่อีกก็ให้วางหมายไว้ ณ ที่นั้น ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 78 (โดยอาศัยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 15)

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 78 ใช้บังคับโดยตรงแก่การส่งหมายเรียกของศาลแต่ของพนักงานสอบสวนมิได้มีบัญญัติไว้ในที่ใด ซึ่งท่านศาสตราจารย์คณิง ภาชัย มีความเห็นว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 78 น่าจะนำมาใช้แก่หมายเรียกของพนักงานสอบสวนได้โดยอนุโลมเพราะที่กฎหมายกำหนดให้ปฏิบัติดังกล่าวเป็นเพียงเพื่อต้องการพยานหลักฐานว่าผู้ปฏิเสธไม่ยอมรับหมายนั้น ความจริงอยู่ในฐานะและวิสัยที่จะรับไว้ได้และเป็นพฤติการณ์ที่ควรถือว่าผู้นั้นได้รับหมายไว้แล้วเท่านั้น

ถ้าไม่พบตัวผู้ที่ถูกระบุไว้ในหมายเรียก แต่พบตัวบุคคลผู้ที่อาจรับหมายไว้แทนได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 55 และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 76 หากบุคคลเหล่านั้นปฏิเสธไม่ยอมรับหมาย ไม่มีบทบัญญัติบังคับบุคคลเหล่านั้นจำต้องรับไว้และเห็นว่าไม่อาจนำบทมาตราใดมาใช้บังคับโดยอนุโลมได้ เจ้าพนักงานผู้ส่งหมายก็คงต้องนำหมายกลับมาส่งคืนและรายงานเจ้าพนักงานผู้ออกหมาย และก็คงต้องถือว่ายังมิได้มีการส่งหมายให้ผู้ถูกระบุตัวในหมายเรียก อย่างไรก็ตามหากเป็นหมายของศาล ศาลอาจสั่งให้ส่งโดยวิธีอื่นตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 79 (โดยอาศัยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 15) คือ

(1) ปิดหมายเรียกไว้ ณ ที่แลเห็นได้ง่าย ณ ภูมิลำเนาหรือสำนักทำการงานของผู้ถูกระบุชื่อไว้ในหมายเรียก หรือ

(2) มอบหมายเรียกไว้แก่เจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือต หรือปิดประกาศแสดงการมอบหมายนั้น หรือลงโฆษณา หรือทำวิธีอื่นใดตามที่ศาลเห็นสมควร

2. ผลของการขัดขืนหมายเรียกในคดีอาญา

ในคดีอาญาการที่พนักงานสอบสวนหรือศาลออกหมายเรียกพยานบุคคลแล้ว และพยานบุคคลนั้น ๆ มาตามหมายเรียกก็ไม่มีปัญหาอะไร แต่ถ้าพยานบุคคลนั้น ๆ ขัดขืนหมายเรียกก็อาจมีผลได้ ดังนี้

2.1. ขัดขืนสอบสวน

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 133 ให้สิทธิพนักงานสอบสวนมีอำนาจออกหมายเรียกผู้เสียหายหรือบุคคลใด ๆ ซึ่งมีเหตุอันควรเชื่อว่าถ้อยคำของเขาอาจจะเป็นประโยชน์แก่คดี ให้มาตามเวลาและสถานที่ในหมาย และถามปากคำบุคคลนั้นได้

ตามปกติถ้าพนักงานสอบสวนออกหมายเรียกบุคคลใดให้มาเป็นพยานแล้วพยานบุคคลนั้นไม่มา พนักงานสอบสวนอาจจะตัดพยานบุคคลนั้นออก หรืออาจจะออกหมายเรียก

พยานบุคคลนั้นมาในฐานะที่เป็นผู้ต้องหาฐานขัดขืนคำสั่งจับของเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 168 ซึ่งบัญญัติว่า “ผู้ใดขัดขืนคำสั่งจับตามกฎหมายของพนักงานอัยการ ผู้ว่าคดี หรือพนักงานสอบสวน ซึ่งให้มาเพื่อให้ถือยศ คำสั่งระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินห้าร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ” และพยานบุคคลนั้นไม่มาอีก พนักงานสอบสวนก็จะออกหมายจับโดยไม่ลบล้างความผิดฐานขัดขืนคำสั่งจับตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 168

โดยเหตุที่จะออกหมายจับนั้น ได้อาศัยอำนาจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 66 (3) ซึ่งบัญญัติว่า

“เหตุที่จะออกหมายจับได้มีดังต่อไปนี้

(1) ...

(2) ...

(3) เมื่อผู้ต้องหาหรือจำเลย ซึ่งไม่ได้ถูกควบคุมหรือขังอยู่ ไม่มาตามหมายเรียกหรือตามนัด โดยไม่มีข้อแก้ตัวอันควรก็ได้ ให้นำหมายเรียกไปฟ้องต่อศาล มีเหตุอันควรสงสัยว่าจะหลบหนี หรือไปยุ่งกับพยานหลักฐานโดยตรงหรือทางอ้อมก็ได้

(4) ...”

มีคำพิพากษาฎีกาที่ 1783/2493 ซึ่งเทียบเคียงได้ดังนี้

พระราชบัญญัติ ลักษณะพยาน ร.ศ. 113 มาตรา 47 (5) เรื่องพยานขัดหมายเรียกของพนักงานสอบสวนนั้น ถือได้ว่าได้ถูกยกเลิกโดย พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พ.ศ. 2477 มาตรา 4 และกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา 3 แล้ว เพราะได้มีบทบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 133 ประกอบด้วยมาตรา 334 (2) แห่งกฎหมายลักษณะอาญา

พยานที่ขัดขืนไม่ปฏิบัติตามหมายเรียกของพนักงานสอบสวน คือ ไม่ยอมไปเป็นพยานต่อพนักงานสอบสวนนั้น ย่อมมีความผิดฐานขัดคำสั่งเจ้าพนักงานตามกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา 334 (2) ซึ่งในปัจจุบัน คือ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 368

การขัดขืนหมายเรียกของเจ้าพนักงานสอบสวน กรณีผู้ขัดขืนเป็นพยานบุคคล ท่านศาสตราจารย์ ดร.คณิต ฒ นคร เห็นว่าเจ้าพนักงานมีอำนาจนำตัวผู้นั้นได้²

² คณิต ฒ นคร, กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2536), หน้า 107.

2.2 ชั้นศาล

เมื่อคู่ความฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดประสงค์จะอ้างอิงบุคคลใดมาเป็นพยาน จะต้องระบุชื่อและที่อยู่ของบุคคลนั้นในบัญชีพยาน ถ้าคู่ความสามารถนำพยานมาเองได้ก็ไม่มีปัญหา แต่ถ้านำมาไม่ได้กฎหมายมีวิธีแก้ไข คือ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 106 (โดยอาศัยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 15) “ถ้าคู่ความฝ่ายใดไม่สามารถนำพยานของตนมาศาลได้เอง คู่ความฝ่ายนั้นอาจขอต่อศาลก่อนวันสืบพยาน ให้ศาลออกหมายเรียกพยานมาศาลได้แต่ต้องให้พยานรู้ล่วงหน้าอย่างน้อยสามวัน

หมายเรียกพยานต้องมีข้อความดังนี้

- (1) ชื่อและตำบลที่อยู่ของพยาน ชื่อคู่ความและศาล
- (2) สถานที่และวันเวลา ซึ่งพยานจะต้องไป
- (3) กำหนดโทษที่จะต้องรับในกรณีที่ไปไม่ไปตามหมายเรียกและเบิกความเท็จ

ถ้าศาลเห็นว่าพยานจะไม่สามารถเบิกความได้ โดยมีได้เตรียมศาลจะจัดแจ้งข้อเท็จจริงซึ่งพยานอาจถูกซักถาม ลงไว้ในหมายเรียกด้วยก็ได้”

วันสืบพยานในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 106 นี้มีความหมายต่างจากคำนิยามของ “วันสืบพยาน” ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 1 (10) กล่าวคือ ไม่ได้หมายถึงวันสืบพยานวันแรก แต่หมายถึงวันที่นัดจะสืบพยานบุคคลที่ขอหมายเรียกนั้น

ถ้าศาลได้ออกหมายเรียกพยานบุคคลแล้วและพยานบุคคลนั้นไม่มาตามหมายเรียกกฎหมายก็มีวิธีการแก้ไขตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 111 (2) (โดยอาศัยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 15) ดังนี้ “เมื่อศาลเห็นว่าคำเบิกความของพยานที่ไม่มาศาลเป็นข้อสำคัญในการวินิจฉัยชี้ขาดคดี

(1) ...

(2) ศาลเห็นว่าพยานได้รับหมายเรียกโดยชอบแล้วจงใจไม่ไปยังศาลนั้นหรือได้รับคำสั่งศาล ให้รอคอยอยู่แล้วจงใจหลบเลี่ยง ศาลจะเลื่อนการนั่งพิจารณาคดีไปและออกหมายจับและเอาตัวพยานกักขังไว้จนกว่าพยานจะได้เบิกความตามวันที่ศาลเห็นสมควรก็ได้ ทั้งนี้ไม่เป็นการลบล้างโทษตามที่บัญญัติไว้ใน มาตรา 147 แห่งกฎหมายลักษณะอาญา”

มาตรา 147 แห่งกฎหมายลักษณะอาญา ปัจจุบัน คือ มาตรา 170 แห่งประมวลกฎหมายอาญา³

³ เข็มชัย ชุตินวงศ์, คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยาน, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จรัสสินทวงศ์, 2527), หน้า 328-336.

มีคำพิพากษาศาลฎีกาที่เทียบเคียงได้ คือ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1783/2493 ที่กล่าวไว้แล้วในหัวข้อ 2.1

ในทางปฏิบัติศาลมักให้โอกาสคู่ความอย่างเต็มที่ในการนำพยานมาสืบพินิจถึงความจริงตามข้ออ้างข้อเถียงของตน - ดังนั้น ถ้าเป็นครั้งแรกที่พยานไม่มาศาลและพยานนั้นเป็นพยานสำคัญ ศาลก็มักจะให้โอกาสเลื่อนการพิจารณาออกไปก่อน ส่วนกรณีศาลออกหมายจับพยานมากักขังนั้นมักจะปรากฏจากคำแถลงของคู่ความว่า พยานได้รับหมายแล้วจึงใจไม่มาศาล สำหรับกรณีที่ศาลจะสั่งตัดพยานนั้นมักจะเกิดขึ้นเมื่อศาลเห็นว่าพยานนั้นไม่มีความสำคัญเท่าใดนัก หรือว่าการอ้างพยานนั้นเพื่อประวิงเวลาในการพิจารณาคดี ศาลก็จะมีคำสั่งตัดพยาน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 110 (โดยอาศัยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 15) โดยไม่ได้มีการบังคับใช้กฎหมายตามมาตรา 170 นี้ แต่อย่างใด

ถึงแม้ศาลจะสั่งตัดพยานไปแล้ว แต่ถ้าคดีนั้นศาลยังไม่ได้มีคำพิพากษา ศาลก็อาจอนุญาตให้มีการสืบพยานเพิ่มเติมได้เสมอ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 228⁴

หมายเหตุ⁵

ถ้าผู้รับหมายเรียกเป็นผู้ต้องหา ซึ่งขัดขืนคำบังคับของเจ้าพนักงาน การขัดขืนหมายทำให้เจ้าพนักงานมีอำนาจออกหมายจับบุคคลนั้นได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 66 (3) แต่ไม่มีโทษทางอาญาอย่างอื่นอีก

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ผู้ขัดขืนหมายที่เป็นผู้ต้องหาไม่มีความผิดฐานขัดคำสั่งเจ้าพนักงานอีกกระทงหนึ่ง เพราะประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 66 (3) กำหนดวิธีการในทางที่เป็นโทษแก่ผู้ต้องหาที่ขัดขืนหมายเรียกนั้นแล้ว⁶

3. องค์ประกอบความผิดฐานขัดขืนหมายหรือคำสั่งของศาล โดยพยานบุคคลของประเทศไทย

ในหัวข้อนี้ ผู้เขียนจะกล่าวถึงองค์ประกอบความผิดฐานขัดขืนหมายหรือคำสั่งของศาล โดยพยานบุคคลของประเทศไทย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

⁴ พรเพชร วิชิตชลชัย, คำอธิบายลักษณะพยาน (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์รัชดา, 2536), หน้า 148.

⁵ คณิง ภาชัย, กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เล่ม 1, หน้า 122.

⁶ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 782/2502, 185/2503 และ 1341/2509.

3.1 องค์ประกอบความผิดฐานขัดขึ้นหมายหรือคำสั่งของศาล โดยพยานบุคคล

ความผิดฐานขัดขึ้นหมายหรือคำสั่งของศาล โดยพยานบุคคล ปรากฏอยู่ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 170 ที่บัญญัติว่า “ผู้ใดขัดขึ้นหมายหรือคำสั่งของศาลให้มาให้ถ้อยคำ ให้มาเบิกความหรือให้ส่งทรัพย์หรือเอกสารใดในการพิจารณาคดี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

มาตรานี้มีข้อความทำนองเดียวกับ มาตรา 147 และ 149 แห่งกฎหมายลักษณะอาญา ซึ่งกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา 147 บัญญัติว่า “ผู้ใดถูกบังคับตามกฎหมาย ให้มาเบิกความเป็นพยานในการพิจารณาคดีก็ดี ให้มาเบิกความฐานเป็นผู้มีความรู้ความชำนาญเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาคดีก็ดี ถ้าแลมันบิดพลิ้วหลีกเลี่ยงไม่มาเบิกความทำนว่ามันมีความผิด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

มาตรา 149 บัญญัติว่า “ในการพิจารณาคดีเรื่องใด ๆ เมื่อศาลบังคับตามกฎหมายให้ผู้ใดเอาหนังสือหรือทรัพย์อย่างใด ๆ มาแสดงให้ปรากฏก็ดี หรือให้ไปจัดการเอาของเหล่านั้นมาแสดงให้ปรากฏก็ดี ถ้าแลมันขัดขึ้นมิทำตามศาลบังคับใช้ ทำนว่ามันมีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”⁷

องค์ประกอบความผิดของประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 170 มีดังนี้⁸

1.) องค์ประกอบภายนอก

- (1.) ขัดขึ้นหมายหรือคำสั่งของศาล
- (2.) ให้มาให้ถ้อยคำ ให้มาเบิกความ หรือให้ส่งทรัพย์หรือเอกสารใด
- (3.) ในการพิจารณาคดี

2.) องค์ประกอบภายใน

เจตนา

1.) องค์ประกอบภายนอก

- (1.) ขัดขึ้นหมายหรือคำสั่งของศาล

⁷ อำนวยเกียรติ พระอินทปริษา (เขียน เลขวณิช), คำอธิบายกฎหมายลักษณะอาญา ภาค 2 ตอน 1 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร), หน้า 743-750.

⁸ สุวัฒน์ชัย โจหาญ, คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญา ภาค 2 ตอนที่ 1 (กรุงเทพมหานคร : สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา, 2510), หน้า 1136.

- ชัดขึ้น หมายถึง การไม่กระทำตามหมายหรือคำสั่งศาลอันมีลักษณะเป็นการละเว้นการกระทำ

- ศาล หมายถึง ศาลยุติธรรมหรือผู้พิพากษา ซึ่งมีอำนาจทำการอันเกี่ยวข้องกับคดีอาญาหรือที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีแพ่ง (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (1) และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 1 (1)) และตุลาการในศาลอื่น ๆ ที่ทำหน้าที่นั้น ๆ ตามกฎหมายตลอดจนจำศาลผู้ที่ศาลส่งให้ไปเดินเผชิญสืบ ซึ่งมีอำนาจและหน้าที่ดังกล่าวตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 230 ด้วย เมื่อเป็นศาลตามความหมายดังนี้แล้ว ศาลนั้นจะมีอำนาจเหนือคดีหรือไม่สำคัญ⁹

- หมาย คือ หมายเรียกพยานบุคคลให้มาให้อัยคำหรือมาเบิกความในการพิจารณาคดีของศาล ซึ่งอัยคำหรือคำเบิกความของบุคคลนั้นจะเป็นส่วนหนึ่งของการพิสูจน์ข้อเท็จจริงในศาลนอกเหนือจากพยานหลักฐานอื่น การให้อัยคำหรือคำเบิกความในศาลจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวกับการผดุงไว้ซึ่งความยุติธรรม ฉะนั้นบุคคลใดเมื่อได้รับหมายเรียกของศาลแล้ว ชัดขึ้นไม่ไปศาลย่อมเป็นความผิดตามมาตรา¹⁰ และศาลอาจออกหมายจับนำตัวมากักขังไว้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 111 (2) (และในคดีอาญา โดยอาศัยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 15) แต่การจะเป็นความผิดตามมาตรา¹¹ ได้นั้นจะต้องอยู่ภายใต้บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 106 (และในคดีอาญา โดยอาศัยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 15) คือต้องให้พยานรู้ล่วงหน้าอย่างน้อยสามวัน ถ้าพยานรู้ล่วงหน้าเพียงหนึ่งหรือสองวัน ถือได้ว่าเป็นหมายเรียกพยานที่ไม่ชอบด้วยมาตรา 106 และหมายเรียกพยานของศาลนั้นทั้งคดีแพ่งและคดีอาญาจะต้องมีข้อความตามที่กฎหมายกำหนดตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 106 และหมายเรียกพยานบุคคลของศาลเฉพาะในคดีอาญาจะต้องเป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 53 ด้วย ซึ่งกำหนดแบบของหมายเรียกไว้ ถ้ามีข้อความไม่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดหมายเรียกนั้นจะเป็นหมายที่ไม่ชอบด้วยมาตรา 53 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แต่ทางปฏิบัติ แบบของหมายเรียกพยานบุคคลของศาลจะมีแบบตามที่กฎหมายกำหนดไว้ทุกประการดังตัวอย่างหมายเรียกพยานบุคคลของศาล รายละเอียดปรากฏตามภาคผนวก ก. ฉะนั้นหากหมายเรียกพยานบุคคลในคดีแพ่งและคดีอาญาไม่ชอบด้วย มาตรา 106 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง หรือเฉพาะในคดีอาญา หมายเรียกพยานบุคคลไม่ชอบด้วย มาตรา 53 แห่ง

⁹ จิตติ ดิงสภักดิ์, คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญา ภาค 2 ตอนที่ 1 (กรุงเทพมหานคร : สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา, 2510), หน้า 1136.

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พยานบุคคลที่ได้รับหมายเรียกนั้น ถ้าไม่ไปศาลยอมไม่มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 170

- คำสั่ง คือ คำสั่งให้ส่งทรัพย์สินหรือเอกสารใดในการพิจารณาคดีของศาล ซึ่งอาจจะเป็นคำสั่งของศาลเองหรือคำสั่งที่ออกตามคำขอของกลุ่มความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 123 (และในคดีอาญา โดยอาศัยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 15) ทรัพย์สินรวมทั้งวัตถุพยานในคดีด้วย เช่น ปืนของกลาง เสื้อเปื้อนโลหิต เป็นต้น แต่การจะเป็นความผิดตามมาตรานี้ในส่วนที่เกี่ยวกับเอกสารได้นั้น จะต้องอยู่ภายใต้บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 123 กล่าวคือ ต้องส่งคำสั่งศาลแก่ผู้ครอบครองเอกสารล่วงหน้าอย่างน้อยเจ็ดวัน ถ้าผู้ครอบครองเอกสารรู้ล่วงหน้าน้อยกว่าเจ็ดวัน ถือได้ว่าเป็นคำสั่งเรียกเอกสารที่ไม่ชอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 123 หากผู้ครอบครองไม่ส่งเอกสารยอมไม่มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 170

(2.) ให้มาให้ถ้อยคำ ให้มาเบิกความ หรือให้ส่งทรัพย์สินหรือเอกสารใด หมายถึง เพื่อให้บุคคลนั้นมาพบเพื่อให้ถ้อยคำ เบิกความ หรือส่งทรัพย์สินหรือเอกสารใด ซึ่งโดยทั่วไปแล้วเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับคดี

(3.) ในการพิจารณาคดี คำว่า “การพิจารณา” หมายถึง กระบวนการพิจารณาทั้งหมดในศาลใดศาลหนึ่ง ก่อนศาลนั้นชี้ขาดตัดสิน หรือจำหน่ายคดีโดยคำพิพากษา หรือคำสั่งตามความในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 1(8) และคำว่า “คดี” หมายถึง กระบวนการพิจารณานับตั้งแต่เสนอคำฟ้องต่อศาล เพื่อขอให้รับรอง คู่คุ้มครองบังคับตาม หรือเพื่อการใช้สิทธิหรือหน้าที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 1(2) แต่ในการพิจารณาคดีตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 170 นี้ มิได้จำกัดเฉพาะก่อนศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเท่านั้น แม้ในคดีแพ่งศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งแล้วแต่หากอยู่ระหว่างการบังคับคดีก็ยังคงเป็นคดีอยู่ เช่น ชั้นขอเฉลี่ยทรัพย์สิน ส่วนในคดีอาญา ไม่จำกัดเฉพาะตั้งแต่เสนอคำฟ้อง แม้ในชั้นสอบสวน เช่น ในกรณีพนักงานสอบสวนยื่นคำร้องขอฝากขัง ผู้ต้องหาต่อศาล ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 87 ถ้าศาลออกหมายเรียกพยานให้มาให้ถ้อยคำ เพื่อพิจารณาคำร้อง ถ้าบุคคลนั้นขัดขืนหมายศาล ก็มีความผิดตามมาตรานี้

การที่ศาลมีหมายเรียก หรือคำสั่งให้มาให้ถ้อยคำ ให้มาเบิกความ หรือให้ส่งทรัพย์สินหรือเอกสารใด เฉพาะในการพิจารณาคดีเท่านั้น ไม่ว่าจะเป็นการพิจารณาคดีแพ่งหรือคดีอาญา

การที่บุคคลจะถูกอ้างไปเป็นพยานในการพิจารณาคดีในศาล จะเป็นโดยโจทก์หรือจำเลยอ้าง หรือในกรณีที่ศาลเห็นสมควรเรียกมาเป็นพยานก็ตาม ศาลจะออกหมายเรียกให้มาเบิกความหรือให้ถ้อยคำต่อศาล แต่ในบางกรณีคู่ความอาจนำมาศาลโดยศาลไม่ได้ออกหมายเรียกก็ได้ หรือในกรณีที่พยานมาศาลแล้วนัดต่อไป ศาลอาจสั่งให้นัดสืบพยานในวันใดวันหนึ่ง โดยให้พยาน

เช่นทราบคำสั่งนั้นไว้ โดยไม่ต้องออกหมายชี้อีกก็ได้ ส่วนคำสั่งให้ส่งทรัพย์สินหรือเอกสารใดเช่น คำสั่งเรียกเอกสารในคดีอาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 105 คำสั่งเรียก พยานวัตถุของกลางในคดีอาญา หรือในคดีแพ่ง ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 99 หรือคำสั่งเรียกสำนวนการสอบสวนคดีอาญา เพื่อประกอบการพิจารณาในคดีฟ้องเรียก ค่าเสียหายทางแพ่ง เป็นต้น

การขัดขึ้นหมายหรือคำสั่งของศาลในการพิจารณาคดีนั้น จะต้องเป็นการเรียกมาเพื่อให้ถ้อยคำ หรือเพื่อเบิกความ ไม่ใช่เรียกมาเพื่อทำความตกลงหรือประนีประนอมยอมความกันดัง บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 19 แม้จะเป็นการให้ถ้อยคำแต่ก็ไม่อยู่ใน ความหมายของมาตรานี้ และไม่รวมถึงผู้ที่ถูกศาลหมายเรียกมาให้แก้คดีในคดีแพ่งด้วย

ผู้ที่ขัดขึ้นหมาย หรือคำสั่งของศาลที่ให้มาเพื่อให้ถ้อยคำ หรือเบิกความที่ศาลโดยจงใจนั้น ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 111 (2) (และในคดีอาญาโดยอาศัย ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 15) ศาลมีอำนาจออกหมายจับ และเอาตัวพยาน กักขังไว้จนกว่าพยานจะได้เบิกความตามวันที่ศาลเห็นสมควรก็ได้ ทั้งนี้ไม่เป็นการลบล้างโทษที่ บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 170 นี้ กล่าวคือ พนักงานสอบสวนย่อมดำเนินคดีกับ พยานบุคคลผู้นั้นตามมาตรา 170 นี้ได้อีก ไม่ถือว่าเป็นการดำเนินคดีซ้ำ

การขัดขึ้นหมายหรือคำสั่งของศาลดังกล่าวมาแล้ว จะเป็นความผิดก็ต่อเมื่อกระทำ โดยเจตนา การไม่มาศาลเพราะเจ็บป่วยหรือเหตุอันควรอย่างอื่นย่อมไม่เป็นความผิดตามมาตรา นี้ และถ้าหากศาลออกหมายจับไว้แล้ว เมื่อมีการอ้างเหตุดังกล่าวและฟังได้ศาลจะเพิกถอนหมายจับที่ ได้ออกไว้

นอกจากนี้ยังมีบุคคลบางประเภทที่ได้รับเอกสิทธิ์ไม่ต้องไปศาลเมื่อได้รับหมายเรียก บุคคลดังกล่าวคือบุคคลที่ระบุไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 108 คือ

ก. สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระราชินี พระยุพราช หรือผู้สำเร็จราชการแผ่นดิน ไม่ว่ากรณีใด ๆ

ข. พระภิกษุสามเณรในพระพุทธศาสนา ไม่ว่ากรณีใด ๆ

ค. บุคคลใด ๆ ที่อ้างว่าไม่สามารถจะไปศาลเพราะเจ็บป่วยหรือมีข้อแก้ตัวอันจำเป็น อย่างอื่นที่มีเหตุสมควรและรับฟังได้

ในทางปฏิบัติศาลจะไม่ออกหมายเรียกบุคคลประเภทนี้ แต่อาจจะไปเดินเผชิญสืบเอง ส่วนการส่งทรัพย์สินหรือเอกสารใดในคดีนั้น มีบางกรณีที่กฎหมายคุ้มครองมิให้บุคคล ต้องส่งทรัพย์สินหรือเอกสารได้ หากเป็นเอกสารลับหรือข้อความลับบางประการตามความใน ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 92 และตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ อาญา มาตรา 231

2.) องค์ประกอบภายใน

เจตนา เจตนาธรรมดา ตามมาตรา 59 แห่งประมวลกฎหมายอาญา กล่าวคือ ผู้กระทำได้ทราบข้อความตามหมายหรือคำสั่งของศาล และผู้กระทำการขัดขึ้นหมายหรือคำสั่งนั้น

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 170 มุ่งหมายเอาโทษแก่ผู้ที่ขัดขึ้นหมายหรือคำสั่งของศาลที่ให้นำให้ปล่อยคำ ให้มาเบิกความ หรือให้ส่งทรัพย์สินหรือเอกสารใดในการพิจารณาคดี โดยเป็นบทบัญญัติถึงการกระทำความผิดต่อศาล ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานในการยุติธรรมโดยเฉพาะ เช่น

คดีที่พยานบุคคลไม่มาเบิกความตามหมายเรียกของศาล เป็นเหตุให้ศาลมีคำสั่งตัดพยานโจทก์ โจทก์ซึ่งเป็นราษฎร ได้ฟ้องผู้ที่ขัดขึ้นหมายเรียกตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 170 แต่ศาลพิพากษายกฟ้อง เพราะโจทก์ไม่ใช่ผู้เสียหายโดยตรงจากการกระทำของจำเลย (คำพิพากษาฎีกาที่ 454/2512)

การที่ศาลมีคำสั่งเรียกเอกสารไปยังจำเลยให้ส่งมาศาล ไม่ว่าจะตามคำขอของโจทก์ (ราษฎร) หรือศาลเป็นผู้มีคำสั่งเอง เมื่อจำเลยไม่ส่งเอกสารมาให้ศาล ถือว่าจำเลยจงใจขัดอำนาจศาล เป็นการกระทำความผิดที่กระทำต่อศาลซึ่งเป็นเจ้าพนักงานในการยุติธรรม โจทก์ซึ่งเป็นราษฎรหาใช่ผู้เสียหายโดยตรงในความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 170 ไม่ จึงไม่มีอำนาจฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยตามมาตรา 170 นี้ (คำพิพากษาฎีกาที่ 1880/2516, 323/2520 และ 2768/2522)

การที่ถือว่าโจทก์ไม่มีอำนาจฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยได้ เพราะโจทก์ (ราษฎร) ไม่ใช่ผู้เสียหายตามนัยแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (4) ซึ่งผู้เสียหาย หมายความว่า บุคคลผู้ได้รับความเสียหายเนื่องจากการกระทำผิดฐานใดฐานหนึ่ง กรณีที่จำเลยรับหมายเรียกพยานเอกสารของศาลแล้ว จงใจขัดอำนาจศาลไม่ยอมส่งเอกสารต่อศาล เป็นเรื่องซึ่งดเว้นไม่ยอมกระทำการอย่างหนึ่งขึ้นเท่านั้น สิทธิและหน้าที่ของโจทก์และจำเลยไม่ได้มีต่อกันโดยตรงที่จะต้องให้ออกสารนั้นมาดูแล การไม่ยอมส่งของจำเลยจึงไม่ใช่การงดเว้นที่ล่วงสิทธิหน้าที่ของโจทก์ โจทก์ไม่ใช่ผู้เสียหาย (คำพิพากษาฎีกาที่ 1522/2511)

เจตนารมณ์ของตัวบทกฎหมายตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 170 นั้น มุ่งคุ้มครองรัฐ กล่าวคือ ต้องการให้รัฐมีอำนาจในการแสวงหาความจริงแห่งคดี เพื่ออำนวยความยุติธรรม โดยให้ศาลมีอำนาจออกหมายเรียกพยานบุคคลให้นำมาเบิกความให้ข้อเท็จจริงต่อศาล เพื่อให้ศาลใช้ดุลพินิจวินิจฉัยชี้ขาดหน้าพยานหลักฐานในคดีให้เกิดความยุติธรรม ดังนั้น หากพยานบุคคลผู้ขัดขึ้นหมายหรือคำสั่งของศาล ถือเป็นการขัดขึ้นอำนาจรัฐ ถูกอำนาจรัฐ ทำให้รัฐไม่

สามารถอำนวยความสะดวกได้ ซึ่งควรจะมีการบังคับใช้กฎหมายตามมาตรา 170 นี้ เพื่อข่มขู่ผู้อื่นมิให้กระทำความผิด แต่ต้องคำนึงถึงเจตนารมณ์ของบทบัญญัติมาตรานี้ด้วย ที่ต้องการให้พยานบุคคลผู้รู้เห็นข้อเท็จจริงแห่งคดีมาให้ถ้อยคำหรือมาเบิกความต่อศาลเพื่อให้ได้ความจริง โดยอาจจะต้องพิจารณาว่าควรจะมีเหตุอุกแกโทษหรือไม่ ซึ่งผู้เขียนจะกล่าวถึงในบทต่อไป

3.2 ความผิดฐานขัดขืนหมายหรือคำสั่งของศาล โดยพยานบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป

ผู้เขียนจะขอกล่าวถึงลักษณะของความผิดฐานขัดขืนหมายหรือคำสั่งของศาล โดยพยานบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ดังต่อไปนี้

1.) ผู้ที่เข้าร่วมกระทำความผิดด้วยกันเรียกว่า ตัวการ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 83 บัญญัติว่า “ในกรณีความผิดใดเกิดขึ้นโดยการกระทำของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ผู้ที่เข้าร่วมกระทำความผิดด้วยกันนั้นเป็นตัวการ ต้องระวางโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น”

หลักจากมาตรา 83 แยกพิจารณาได้ดังนี้

1. เป็นการกระทำความผิดโดยเจตนา
2. ในระหว่างบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป
3. โดยมีการกระทำร่วมกัน ในขณะกระทำความผิด
4. โดยมีเจตนากระทำร่วมกัน ในขณะกระทำความผิด

ความผิดฐานขัดขืนหมายหรือคำสั่งของศาล โดยพยานบุคคลนั้น ตามทฤษฎีมีโอกาสที่จะมีผู้ที่เข้าร่วมกระทำความผิดร่วมกัน และต้องรับโทษเท่ากับพยานบุคคลนั้น ๆ แต่ในทางปฏิบัติ ยังไม่มีความผิดฐานเป็นตัวการเกิดขึ้น

2.) ผู้ที่ก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำความผิด เรียกว่า ผู้ใช้ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 84 บัญญัติว่า “ผู้ใดก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำความผิดไม่ว่าด้วยใช้ บังคับ ขู่เข็ญ จ้าง วาน หรือยุยงส่งเสริม หรือด้วยวิธีอื่นใด ผู้นั้นเป็นผู้ใช้ให้กระทำความผิด

ถ้าผู้ถูกใช้ได้กระทำความผิดนั้น ผู้ใช้ต้องรับโทษเสมือนตัวการ ถ้าความผิดมิได้กระทำลงไม่ว่าจะเป็นเพราะผู้ถูกใช้ไม่ยอมกระทำ ยังไม่ได้กระทำหรือเหตุอื่นใด ผู้ใช้ต้องระวางโทษเพียงหนึ่งในสามของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น”

มาตรา 84 วรรคแรกและวรรคสอง แยกพิจารณาได้ดังนี้

1. กรณีผู้ถูกใช้ได้กระทำความผิด
2. กรณีความผิดยังมิได้กระทำลง
1. กรณีผู้ถูกใช้ได้กระทำความผิด มีหลักดังนี้

- (1) ต้องมีการกระทำอันเป็นการก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำความผิด
 - (2) ต้องมีเจตนาก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำความผิด
 - (3) ต้องมีผล คือมีความผิดกระทำลงตามที่ก่อนนั้น
2. กรณีความผิดมิได้กระทำลง มีหลักดังนี้
- (1) ต้องมีการกระทำอันเป็นการก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำความผิด
 - (2) ต้องมีเจตนาก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำความผิด
 - (3) ความผิดมิได้กระทำลง ไม่ว่าจะเป็นอย่างใด
 - ก. ผู้ถูกใช้ไม่ยอมกระทำ
 - ข. ผู้ถูกใช้ยังมีได้กระทำ
 - ค. เหตุอื่นใด

ความผิดฐานขัดขืนหมายหรือคำสั่งของศาล โดยพยานบุคคลนั้น พยานบุคคลอาจจะไม่ไปศาลเพราะสาเหตุจาก ถูกจ้างจากจำเลยหรือผู้อื่น ไม่ให้ไปศาล หรือถูกข่มขู่ไม่ให้ไปศาลจากจำเลยหรือผู้อื่น ซึ่งมีประมวลกฎหมายอาญาที่เกี่ยวข้อง คือ มาตรา 184 และมาตรา 309

มาตรา 184 บัญญัติว่า “ผู้ใดเพื่อจะช่วยเหลือผู้อื่นมิให้ต้องรับโทษ หรือให้รับโทษน้อยลงทำให้เสียหาย ทำลาย ซ่อนเร้น เอาไปเสีย หรือทำให้สูญหายหรือไร้ประโยชน์ ซึ่งพยานหลักฐานในการกระทำความผิด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

มาตรา 309 บัญญัติว่า “ผู้ใดข่มขืนใจผู้อื่นให้กระทำการใด ไม่กระทำการใด หรือจำยอมต่อสิ่งใด โดยทำให้กลัวว่าจะเกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ ชื่อเสียง หรือทรัพย์สินของผู้ถูกข่มขืนใจนั้นเองหรือของผู้อื่น หรือโดยใช้กำลังประทุษร้ายจนผู้ถูกข่มขืนใจต้องกระทำการนั้น ไม่กระทำการนั้นหรือจำยอมต่อสิ่งนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

โดยมีตัวอย่างดังนี้

ก. จ้างพยานให้เบิกความเท็จเพื่อช่วยจำเลยเป็นการทำลายพยานหลักฐาน แต่จำพยานไม่รับคำและมาเบิกความตามจริง ยังไม่เป็นการทำลายพยาน (คำพิพากษาฎีกาที่ 849/2463)

ข. ถ้าจัดให้พยานไปเสียให้พ้นจากการที่จะมาเบิกความได้ ถือเป็นการทำลายหรือซ่อนเร้นพยาน แม้จะคิดตามตัวได้ภายหลังก็เป็นการกระทำความผิดสำเร็จไปแล้ว ผู้

กระทำความผิดตามมาตรา 184 นี้ ต้องเป็นผู้อื่นมิใช่ตัวผู้ต้องหาหรือจำเลย การช่วยตัวเองไม่เป็นความผิดตามมาตรา 184¹⁰

ค. นายจำเลยถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้แนะนำไม่ให้จำเลยมาศาล เพื่อฟังคำสั่งศาล และเป็นผู้ยงส่งเสริมให้จำเลยหลีกเลี่ยงไม่รับหมายต่าง ๆ ของศาล ศาลชั้นต้นจึงได้ทำการไต่สวนข้อหาว่ากระทำความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล จากการพิจารณารับฟังได้ว่า นายจำเลยเป็นผู้ยงส่งเสริมสอนให้ตัวความหลบเลี่ยงไม่รับหมายของศาลตลอดมา การกระทำของนายจำเลยย่อมมีความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 31 (3) (คำพิพากษาฎีกาที่ 102/2507)

จะเห็นได้ว่า ถ้าผู้ที่มีใจจำเลยจ้างให้พยานบุคคลมาเบิกความเท็จ หรือไม่มาศาล หรือข่มขู่ไม่ให้มาศาลจะมีความผิดนอกจากจะเป็นผู้ใช้ตามมาตรา 84 ประกอบมาตรา 177 หรือมาตรา 170 แล้ว ยังต้องผิดตามมาตรา 184 ด้วย ส่วนตัวจำเลยเองนั้น ผิดเฉพาะผู้ใช้ตามมาตรา 84 ประกอบมาตรา 177 หรือมาตรา 170 แต่ไม่ผิดตามมาตรา 184 เพราะไม่ใช่เพื่อจะช่วยเหลือผู้อื่น แต่เพื่อจะช่วยเหลือตนเอง และมีข้อสังเกตว่าถ้าเป็นการข่มขู่พยานไม่ให้มาศาลอาจจะต้องมีความผิดตามมาตรา 309 ที่ทำให้พยานบุคคลสิ้นอิสรภาพด้วย

3.) ผู้ที่ช่วยเหลือให้ความสะดวกในการที่ผู้อื่นกระทำความผิดเรียกว่า ผู้สนับสนุน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 86 บัญญัติว่า “ผู้ใดกระทำความผิดโดยประการใดอันเป็นการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกในการที่ผู้อื่นกระทำความผิด ก่อนหรือขณะกระทำความผิด แม้ผู้กระทำความผิดจะมีรู้ถึงการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกนั้นก็ตาม ผู้นั้นเป็นผู้สนับสนุนการกระทำความผิด ต้องระวางโทษสองในสามส่วนของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดที่สนับสนุนนั้น”

หลักจากมาตรา 86 แยกพิจารณาได้ดังนี้

1. มีการกระทำความผิดเกิดขึ้น
2. กระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกในการที่ผู้อื่นกระทำความผิดที่ได้เกิดขึ้น
3. โดยเจตนาช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกในการที่ผู้อื่นกระทำความผิดที่ได้เกิดขึ้น
4. ก่อนหรือขณะกระทำความผิด
5. ไม่ว่าผู้กระทำความผิดนั้นจะรู้หรือมิได้รู้ถึงการช่วยเหลือ หรือ

¹⁰ จิตติ ดิงศภัทย์, คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญา ภาค 2 ตอนที่ 1. พิมพ์ครั้งที่ 6 (กรุงเทพมหานคร : สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตสภา, 2536), หน้า 1462.

ให้ความสะดวกนั้นหรือไม่ก็ตาม¹¹

ความผิดฐานขัดขึ้นหมายหรือคำสั่งของศาล โดยพยานบุคคลนั้น อาจจะมีผู้สนับสนุนก็ได้โดยการจัดที่อยู่ให้หลบซ่อนตัวไม่ต้องไปศาล และอาจจะมีความผิดฐานทำลาย หรือซ่อนเร้นพยานหลักฐานได้ ตามมาตรา 184 ถ้าผู้ที่สนับสนุนนั้นไม่ใช่จำเลย แต่กระทำไปเพื่อช่วยจำเลยมิให้ต้องรับโทษ ซึ่งจะมีความผิดต่อกฎหมายหลายบท ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 90 (ในที่นี้ คือ ลงโทษตามมาตรา 184 ประกอบด้วยมาตรา 90)

องค์ประกอบความผิดของประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 170 ที่จะต้องมีเจตนา นั้น บางครั้งพยานบุคคลไม่ไปศาลเพราะมีเจตนา แต่อาจจะกระทำไปด้วยความจำเป็น ก็ไม่ต้องรับโทษ หากการกระทำความผิดนั้นเป็นไปตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 67 ที่บัญญัติว่า “ผู้ใดกระทำความผิดด้วยความจำเป็น

(1) เพราะอยู่ในที่บังคับ หรือภายใต้อำนาจซึ่งไม่สามารถหลีกเลี่ยง หรือขัดขึ้นได้ หรือ

(2) เพราะเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นพ้นจากอันตรายที่ใกล้จะถึง และไม่สามารถหลีกเลี่ยงให้พ้นโดยวิธีอื่นใดได้เมื่ออันตรายนั้นคนมิได้ก่อให้เกิดขึ้นเพราะความผิดของตนถ้าการกระทำนั้นไม่เป็นการเกินสมควรแก่เหตุแล้ว ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ”

ฉะนั้น ถ้าพยานบุคคลขัดขึ้นหมายหรือคำสั่งของศาล เพราะถูกข่มขู่ถ้าไปศาล พยานและครอบครัวอาจจะได้รับอันตราย พยานบุคคลนั้น ๆ ก็อาจจะได้รับการยกเว้นโทษ เพราะได้กระทำความผิดไปด้วยความจำเป็น ตามมาตรา 67

4. องค์ประกอบความผิดฐานขัดขึ้นหมายหรือคำสั่งของศาล โดยพยานบุคคลของต่างประเทศ

4.1 ประเทศสหรัฐอเมริกา

4.1.1 ความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล กรณีพยานบุคคลขัดขึ้นไม่มาตามหมายศาล

¹¹ เกียรติจักร วจิณะสวัสดิ์, คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาค 1, พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2536), หน้า 396-443.

กฎหมายของสหรัฐอเมริกาสำหรับรัฐบาลกลาง มีหลักกฎหมายในส่วนสารบัญญัติเกี่ยวกับความผิดกรณีพยานบุคคลขัดขืนหมายหรือคำสั่งของศาล ซึ่งถือเป็นความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล (Contempts) ที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายสหรัฐอเมริกา (United States Code Annotated) บรรพ 18 (Title 18) อาญาและวิธีพิจารณาความอาญา (Crimes and Criminal Procedure) หมวดที่ 21 (Chapter 21) เรื่องการละเมิดอำนาจศาล มาตรา 401 (3) และมาตรา 402 (18 U.S.C. มาตรา 401 (3) และมาตรา 402)

มาตรา 401 (3) เป็นมาตราหลักของการละเมิดอำนาจศาล ในกรณีผู้กระทำความผิดไม่เชื่อฟังหรือขัดขืนหมาย คำสั่ง หรือข้อบังคับของศาล ศาลมีอำนาจในการใช้ดุลพินิจกำหนดโทษจำคุกหรือปรับ ที่กำหนดไว้ดังนี้

มาตรา 401 "อำนาจของศาล (Power of court)

ศาลสหรัฐอเมริกามีอำนาจที่จะลงโทษ โดยการจำคุกหรือปรับตามดุลพินิจของศาล ในความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล ดังนี้

(1)

(2)

(3) ไม่เชื่อฟังหรือขัดขืนหมาย คำสั่ง หรือข้อบังคับของศาล"¹²

ส่วนมาตรา 402 จะเป็นข้อกำหนดสำหรับผู้กระทำความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลทางอาญา โดยการไม่ปฏิบัติตามหมาย คำสั่ง หรือข้อบังคับของศาล อันเกี่ยวข้องกับความผิดอาญาภายใต้กฎหมายของสหรัฐอเมริกาหรือภายใต้กฎหมายของแต่ละมลรัฐ ซึ่งจะต้องพิจารณาคดีโดยคณะลูกขุนตาม 18 U.S.C. มาตรา 3691 แต่จะไม่ใช้การพิจารณาคดีโดยคณะลูกขุน ถ้าการละเมิดอำนาจศาลนั้นได้กระทำต่อหน้าศาลอย่างชัดแจ้ง กล่าวคือ มีการกระทำความผิดที่ศาลได้เห็นหรือได้ยินในขณะที่มีการพิจารณาคดีของศาล ซึ่งมาตรา 402 วรรคแรก และมาตรา 3691 กำหนดไว้ดังนี้

มาตรา 402 "การละเมิดอำนาจศาลทางอาญา (Contempts constituting crimes)

บุคคล บริษัท สมาคม จงใจไม่ปฏิบัติตามหมาย คำสั่ง หรือข้อบังคับของศาลชั้นต้นของสหรัฐอเมริกา หรือรัฐโคลัมเบีย โดยการกระทำที่กล่าวมานั้น ถ้าเป็นการกระทำที่

¹² United States Code Annotated Title 18 Crimes and Criminal Procedure section 371 to 470, 5th ed. (St. Paul, Minn : West Publishing Co., 1979) P.501.

เกี่ยวข้องกับความคิดอาญาภายใต้กฎหมายของสหรัฐอเมริกาหรือภายใต้กฎหมายของแต่ละมลรัฐ การกระทำนั้น ๆ จะถูกใช้กระบวนการพิจารณาสำหรับความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลที่บัญญัติไว้ในมาตรา 3691 ของบรรพนี้ และจะถูกลงโทษโดยการจำคุก หรือปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับ”¹³

มาตรา 3691 "การพิจารณาคดีของคณะลูกขุนในความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลทางอาญา (Jury trial of criminal contempts)

เมื่อมีความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลโดยจงใจไม่เชื่อฟังหรือขัดขืนหมายคำสั่ง หรือข้อบังคับของศาล โดยการกระทำหรือการละเลยที่จะกระทำ และการกระทำหรือการละเลยที่จะกระทำนั้น เกี่ยวข้องกับความผิดทางอาญาภายใต้พระราชบัญญัติของสภาองเกรส หรือภายใต้กฎหมายของแต่ละมลรัฐ จะได้รับสิทธิในการพิจารณาคดีโดยคณะลูกขุนที่จะปฏิบัติในรูปแบบเดียวกันกับคดีอาญาอื่น ๆ

มาตรานี้จะไม่ใช้กับการกระทำความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลโดยกระทำต่อหน้าศาลอย่างชัดแจ้ง หรือใกล้ชิดจนถึงกับเป็นการขัดขวางการพิจารณาคดี”¹⁴

ความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล กรณีพยานบุคคลขัดขืนไม่มาตามหมายศาล ถือเป็นกรละเมิดอำนาจศาลทางอาญา¹⁵ จะต้องพิจารณาคดีโดยคณะลูกขุน เนื่องจากไม่ใช่เป็นการกระทำต่อหน้าศาลอย่างชัดแจ้ง หรือใกล้ชิดจนถึงกับเป็นการขัดขวางการพิจารณาคดี โดยศาลอาจจะปรับบทกฎหมายตามมาตรา 401 (3) หรือมาตรา 402 กับผู้กระทำความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล กรณีขัดขืนไม่มาตามหมายศาล ซึ่งมีผลที่เหมือนกันคือ ผู้กระทำความผิดต้องได้รับโทษ

การละเมิดอำนาจศาล ตามความหมายของสหรัฐอเมริกา หมายถึง “การกระทำซึ่งเป็นการจงใจไม่เชื่อฟังคำสั่งศาล หรือการกระทำซึ่งเป็นการรบกวนการบริหารงานยุติธรรมตาม

¹³ Ibid., P.665.

¹⁴ United States Code Annotated Title 18 Crimes and Criminal Procedure section 3331 to 4120 (St. Paul, Minn : West Publishing Co., 1985), P.572.

¹⁵ United States V. Peter Underwood, 1989, 880 F.2d 612.

กฎหมายของศาล¹⁶ เป็นความผิดต่อรัฐหรือมหาชน (Public offense)¹⁷ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ 1. การละเมิดอำนาจศาลในทางอาญา 2. การละเมิดอำนาจศาลในทางแพ่ง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การละเมิดอำนาจศาลในทางอาญา

การละเมิดอำนาจศาลในทางอาญา คือ การกระทำใด ๆ ซึ่งมุ่งโดยตรงต่อการปฏิบัติต่อศักดิ์ศรี หรืออำนาจของศาล หรือของผู้พิพากษาที่ปฏิบัติหน้าที่ในการพิจารณาพิพากษาคดี และผลแห่งการกระทำนั้นเป็นการขัดขวางการบริหารงานยุติธรรมของศาล ซึ่งทำให้เกิดความโน้มเอียงให้ศาลต้องเสื่อมเสียชื่อเสียง หรือความเคารพนับถือ การละเมิดอำนาจศาลในทางอาญาอาจเกิดขึ้นได้ทั้งในการพิจารณาพิพากษาคดีแพ่งและคดีอาญา¹⁸ มีวัตถุประสงค์ที่จะรักษาอำนาจของศาล โดยการลงโทษจำคุกสำหรับการไม่เชื่อฟังคำสั่งของศาล¹⁹

2. การละเมิดอำนาจศาลในทางแพ่ง

การละเมิดอำนาจศาลในทางแพ่ง คือ การละเว้นกระทำบางอย่างที่ศาลมีคำสั่งให้กระทำในคดีแพ่ง และการกระทำที่สั่งให้กระทำนั้นเป็นไปเพื่อประโยชน์ของกลุ่มความฝ่ายตรงกันข้ามในคดี ดังนั้น จึงเป็นความผิดที่กระทำต่อคู่ความซึ่งคำสั่งของศาลเพื่อประโยชน์ของเขาได้ถูกฝ่าฝืน อย่างไรก็ตามถ้าหากการละเมิดเป็นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งที่ศาลสั่งห้ามมิให้กระทำอันเป็นการเสียหายต่อคู่ความฝ่ายตรงข้าม การฝ่าฝืนคำสั่งศาลนั้นอาจถือว่าเป็นการละเมิดในทางอาญา²⁰ มีวัตถุประสงค์ที่จะให้การชดเชยสำหรับผู้เสียหาย²¹

¹⁶ The University of Chicago, "Contempt of Court," *Encyclopaedia Britannica* Vol.6 (1968) : 415.

¹⁷ *American Jurisprudence Volume 17 Contempt to Contracts*. 2nd ed. (Sanfrancisco : The Lawyers Co-Operative Publishing Co.,1964), P.7.

¹⁸ พนัส ทัศนียานนท์. "การลงโทษการวิพากษ์วิจารณ์หรือติชมศาลฐานละเมิดอำนาจศาลในสหรัฐอเมริกา." *วารสารอัยการ* 1 (สิงหาคม 2521) : 14.

¹⁹ *Ibid.*, P.7.

²⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 15.

²¹ *Ibid.*, P.7.

การละเมิดอำนาจศาลในทางอาญากับทางแพ่งตามที่กล่าวมาแล้วนั้น ถ้าหากลักษณะการกระทำความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล ได้กระทำขึ้นโดยมุ่งโดยตรงต่ออำนาจหรือศักดิ์ศรีของศาล ทำให้ศาลถูกดูหมิ่น หรือขาดความเคารพนับถือจากมหาชน ซึ่งมีผลเป็นการขัดขวางการบริหารงานยุติธรรมของศาล ถือว่าการกระทำความผิดนั้น เป็นการละเมิดอำนาจศาลในทางอาญา แต่ถ้าหากลักษณะการกระทำความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล ได้กระทำขึ้นอันเป็นการขัดขืนไม่ปฏิบัติตามคำสั่งหรือคำพิพากษาของศาล ซึ่งเป็นผลให้ประโยชน์ของคู่ความฝ่ายตรงข้ามได้รับการกระทบกระเทือน ถือว่าการกระทำความผิดนั้น เป็นการละเมิดอำนาจศาลในทางแพ่ง และเป็นการแบ่งแยกเพื่อแสดงให้เห็นถึงวัตถุประสงค์ในการใช้อำนาจลงโทษของศาลที่แตกต่างกัน ถ้าหากศาลใช้อำนาจลงโทษเพื่อยืนยันในการรักษาอำนาจหรือศักดิ์ศรีของศาล และลงโทษเพื่อมิให้เป็นเยี่ยงอย่างแก่บุคคลอื่น หรือ เพราะการกระทำที่ไม่ชอบเนื่องจากการกระทำผิดต่อสังคมหรือชุมชน ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายต่อความยุติธรรมเป็นส่วนรวม ถือว่าเป็นการละเมิดอำนาจศาลในทางอาญา แต่ถ้าศาลใช้อำนาจลงโทษเพื่อจะบังคับให้มีการปฏิบัติตามคำสั่งหรือคำพิพากษา เพื่อเยียวยาแก้ไขและคุ้มครองสิทธิของเอกชนธรรมดาถือว่าเป็นการละเมิดอำนาจศาลในทางแพ่ง²²

การขัดขืนไม่มาเบิกความของพยานบุคคล ถือเป็นการละเมิดอำนาจศาลทางอาญา เนื่องจากการกระทำที่มุ่งโดยตรงต่อการปฏิบัติต่ออำนาจหรือศักดิ์ศรีของศาล ซึ่งมีผลเป็นการขัดขวางการบริหารงานยุติธรรมของศาลและศาลได้ลงโทษจำคุก เพื่อเป็นการรักษาอำนาจของศาล และเพื่อมิให้เป็นเยี่ยงอย่างแก่บุคคลอื่น

ส่วนกระบวนการพิจารณาและการลงโทษการละเมิดอำนาจศาลของสหรัฐอเมริกา ได้แบ่งการพิจารณาออกเป็น 2 ประเภท คือ 1. กระบวนการพิจารณาและการลงโทษการละเมิดอำนาจศาลโดยตรง 2. กระบวนการพิจารณาและการลงโทษการละเมิดอำนาจศาลโดยอ้อม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

²² วินัย ตูวิเชียร, "การละเมิดอำนาจศาล" (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525), หน้า 38-39.

1. กระบวนการพิจารณาและการลงโทษการละเมิดอำนาจศาลโดยตรง

ตามหลักโดยทั่วไป การพิจารณาว่า กระบวนการพิจารณาและการลงโทษฐานละเมิดอำนาจศาลควรมีลักษณะและรูปแบบอย่างไร พิจารณาจากลักษณะของการกระทำที่เป็นละเมิดอำนาจศาลว่า การละเมิดอำนาจศาลนั้นได้กระทำต่อหน้าศาล หรือใกล้ชิดจนถึงกับเป็นการขัดขวางการพิจารณาคดีของศาลหรือไม่ และถ้าเป็นการกระทำที่เป็นการละเมิดโดยตรงต่อศาลศาลอาจใช้อำนาจลงโทษผู้กระทำละเมิดได้ทันที โดยไม่จำเป็นต้องมีการบอกกล่าวให้ทราบล่วงหน้า ไม่จำเป็นต้องมีการกล่าวหาแบบพิธีการ ไม่มีการเปิดโอกาสให้ผู้กระทำผิดต่อสู้คดี และไม่จำเป็นต้องมีการกำหนดประเด็นและการพิจารณาคดีใด ๆ²³

ตามประมวลกฎหมายสหรัฐอเมริกา บรรพ 18 (18 U.S.C.) ด้วยบทกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญา (Federal Rules of Criminal Procedure) กฎข้อ 42 (a) กำหนดว่า "การละเมิดอำนาจศาลทางอาญา ให้ผู้พิพากษาสั่งลงโทษได้ทันที โดยไม่ต้องปฏิบัติตามหลักกระบวนการอันชอบธรรม ซึ่งให้ความคุ้มครองสิทธิจำเลยในคดีอาญา ถ้าหากผู้พิพากษานั้นรับรองเป็นหลักฐานได้ว่า ได้เห็นหรือได้ยินการละเมิดอำนาจศาลนั้นด้วยตนเอง"²⁴

เหตุที่กฎหมายกำหนดให้ศาลใช้อำนาจสั่งลงโทษได้ทันที ก็เพื่อให้ศาลใช้อำนาจในทางรักษาความสงบเรียบร้อยในศาล เพราะเป็นจารีตประเพณีที่ยึดถือกันมานานแล้วว่า การใช้อำนาจของศาลในการลงโทษเป็นสิ่งจำเป็นที่จะป้องกันศักดิ์ศรีและความไว้วางใจของศาล และจะเป็นผลให้การพิจารณาพิพากษาคดีในศาลเกิดความเรียบร้อย²⁵

2. กระบวนการพิจารณาและการลงโทษการละเมิดอำนาจศาลโดยอ้อม

สำหรับกระบวนการพิจารณาเกี่ยวกับการละเมิดอำนาจศาลโดยอ้อม ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่ให้ความคุ้มครองแก่ผู้กระทำผิด ตามประมวลกฎหมายสหรัฐอเมริกา บรรพ 18 ด้วยบทกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญา กฎข้อ 42 (b) กำหนดว่า "ผู้ที่ถูกศาลกล่าวหาว่ากระทำ

²³ Paul B. Weston and Kenneth M. Well, *The Administration of Justice* (Englewood Cliffs, N.J. : Practice Hall, 1977), P.130.

²⁴ United States Code Annotated Title 18 Federal Rules of Criminal Procedure Rule 32 to 42 (St. Paul, Minn : West Publishing Co., 1976), P.715.

²⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 51-52.

ละเมิดอำนาจศาล ย่อมมีสิทธิได้รับความคุ้มครองตามหลักกระบวนการอันชอบธรรม กล่าวคือ มีสิทธิได้รับแจ้งให้ทราบข้อกล่าวหาล่วงหน้าด้วยวาจาในศาลโดยเปิดเผยต่อหน้าจำเลย หรือด้วยลายลักษณ์อักษร และให้จำเลยมีสิทธิได้รับการพิจารณาคดีด้วยการไต่สวนสืบพยานโดยคณะลูกขุน ถ้าผู้พิพากษาคนใดมีส่วนเกี่ยวข้องเป็นการส่วนตัว หรืออุทวิพากษ์วิจารณ์ในการกระทำที่กล่าวหาว่าเป็นละเมิดอำนาจศาลนั้น ย่อมหมดสิทธิที่จะพิจารณาคดีละเมิดอำนาจศาลเอง เว้นแต่จำเลยให้การยินยอม"²⁶

กระบวนการพิจารณาในการลงโทษการละเมิดอำนาจศาลโดยอ้อม ซึ่งได้กระทำลงนอกศาล โดยมีได้อยู่ในความรู้เห็นของผู้พิพากษาโดยตรง จำเป็นต้องปฏิบัติตามกระบวนการวิธีเพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้กล่าวหาตามหลักกระบวนการอันชอบธรรมทุกประการ กล่าวคือ จะต้องมีการบอกกล่าวให้ทราบล่วงหน้า มีการกล่าวหาเป็นลายลักษณ์อักษร และต้องให้ออกาสผู้ต้องหาสิทธิต่อสู้คดีทำนองเดียวกันกับจำเลยในคดีอาญา เช่น มีสิทธิแต่งตั้งทนายเพื่อต่อสู้คดี เป็นต้น²⁷

ความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล กรณีพยานบุคคลขัดขืนไม่มาตามหมายศาล เป็นความผิดละเมิดอำนาจศาลโดยอ้อม เนื่องจากการกระทำที่มีได้เกิดขึ้นโดยตรงต่อหน้าศาล หรือใกล้เคียงกับการพิจารณาคดีของศาล ศาลมิได้รู้เห็น หรือได้ยินด้วยตนเอง ฉะนั้น จำเลยคดีละเมิดอำนาจศาลต้องได้รับความคุ้มครองตามหลักกระบวนการอันชอบธรรม ดังต่อไปนี้คือ ต้องมีการไต่สวนพิจารณาคดีโดยเปิดเผย ภายหลังที่ได้มีการแจ้งข้อหาให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบโดยชอบแล้ว และต้องให้เวลาเตรียมสู้คดีอย่างเพียงพอก่อนการไต่สวน ต้องให้ผู้ถูกกล่าวหาสิทธิตั้งทนายสู้คดี ต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ถูกกล่าวหาเหล่านั้นเป็นผู้บริสุทธิ์ ต้องมีการพิสูจน์ความผิดที่กล่าวหาด้วยพยานหลักฐานจนสิ้นสงสัย ต้องให้ผู้ถูกกล่าวหาสิทธิในกระบวนการพิจารณา และต้องให้ผู้ถูกกล่าวหาสิทธิเบิกความเป็นพยานตนเอง²⁸

²⁶ พนัส ทศนียานนท์, "กระบวนการพิจารณาในการลงโทษทนายความฐานละเมิดอำนาจศาลในทางอาญา," วารสารอัยการ 1 (ธันวาคม 2521) : 41.

²⁷ พนัส ทศนียานนท์, "การลงโทษการวิพากษ์วิจารณ์หรือติชมศาลฐานละเมิดอำนาจศาลในสหรัฐอเมริกา," หน้า 18.

²⁸ พนัส ทศนียานนท์, "กระบวนการพิจารณาในการลงโทษทนายความฐานละเมิดอำนาจศาลในทางอาญา," หน้า 59.

สภาพความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล ในกรณีพยานบุคคลขัดขืนไม่มาตามหมายศาลของสหรัฐอเมริกา ถือเป็นความผิดอาญาอย่างหนึ่ง โดยจะได้พิจารณาถึงการลงโทษ และการดำเนินกระบวนการพิจารณา ดังนี้

1. การลงโทษ

การลงโทษความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล ก็เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในบริเวณศาล เพื่อดำรงไว้ซึ่งความยุติธรรมแห่งคดี ป้องกันการดำเนินคดีมิให้ล่าช้า มิให้ประวิงคดี และป้องกันการสร้างอิทธิพลอันมิชอบ เหนือความรู้สึกของบุคคลทั่วไป ส่วนกฎหมายอาญาบัญญัติขึ้นมา ก็เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคมเป็นสำคัญ ในฐานะที่เป็นกฎหมายมหาชน²⁹ การละเมิดอำนาจศาล นอกจากจะมีโทษจำคุกและปรับแล้ว ยังมีโทษไล่ออกนอกบริเวณศาล ส่วนกฎหมายอาญามีเฉพาะโทษจำคุกและปรับที่เหมือนกับความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล แต่ไม่มีโทษไล่ออกนอกบริเวณศาล ดังนั้น ความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล ในกรณีพยานบุคคลขัดขืนไม่มาตามหมายศาล มีเฉพาะโทษจำคุกและปรับเท่านั้น เหมือนกับความผิดกฎหมายอาญา จึงถือเป็นความผิดที่ถือเป็นความผิดอาญาอย่างหนึ่ง และ

2. การดำเนินกระบวนการพิจารณา

การดำเนินกระบวนการพิจารณา ความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลในกรณีที่เป็น การละเมิดอำนาจศาลโดยตรง ศาลมีอำนาจสั่งลงโทษได้ทันทีทันใดโดยทำเป็นคำสั่ง ซึ่งผิดกับกฎหมายอาญาที่จะต้องทำเป็นคำพิพากษาทุกกรณี แต่ถ้าความผิดกรณีพยานบุคคลขัดขืนไม่มาตามหมายศาล ซึ่งถือเป็นการละเมิดอำนาจศาลโดยอ้อม ศาลไม่มีอำนาจสั่งลงโทษได้ทันทีทันใด ศาลจะต้องดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีต่อผู้กระทำความผิดตามหลักกระบวนการอันชอบธรรม กล่าวคือ ต้องมีการพิจารณาคดีด้วยการไต่สวนสืบพยานโดยเปิดเผย ภายหลังที่ได้มีการแจ้งข้อหาให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบโดยชอบแล้ว และต้องใช้เวลาเตรียมสู้คดีอย่างเพียงพอก่อนการไต่สวนสืบพยาน ทำนองเดียวกับจำเลยในคดีอาญา ศาลจะลงโทษได้ต้องทำเป็นคำพิพากษาทุกกรณี เหมือนกับโทษตามกฎหมายอาญา ที่จะต้องนำมาใช้บังคับได้ต่อเมื่อมีการดำเนินกระบวนการพิจารณาไปโดยถูกต้องครบถ้วน ตามหลักเกณฑ์ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

²⁹ ธานินทร์ กรัยวิเชียร, คำอธิบายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เล่ม 2, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ชวนพิมพ์, 2522), หน้า 49.

การพิจารณาความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล กรณีพยานบุคคลขัดขืนไม่มาตามหมายศาล จะต้องพบว่าพยานบุคคลได้รับหมายเรียกพยานบุคคล (Subpoena) แล้ว³⁰ ซึ่งจะต้องเป็นการออกโดยเสมียนศาลภายใต้ตราประทับของศาล ที่จะมีชื่อศาลและหัวเรื่อง และมีคำสั่งถึงแต่ละบุคคลโดยตรงให้มาเบิกความ ณ วัน เวลา และสถานที่ที่ระบุไว้ในหมายเรียกพยานบุคคล³¹ ตามประมวลกฎหมายสหรัฐอเมริกา บรรพ 18 ด้วยบทกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญา กฎข้อ 17 (a) และถ้าพยานบุคคลที่ได้รับหมายเรียกพยานบุคคลแล้วไม่มาตามหมายศาล โดยปราศจากข้อแก้ตัวที่เพียงพอที่จะเชื่อฟังหมายเรียกพยานบุคคล พยานบุคคลนั้นอาจจะถูกพิจารณาการละเมิดอำนาจศาลได้³² ตามประมวลกฎหมายสหรัฐอเมริกา บรรพ 18 ด้วยบทกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญา กฎข้อ 17 (g) อย่างไรก็ตาม หมายเรียกพยานบุคคลจะต้องส่งภายในระยะเวลาอันสมควรแล้ว ผู้ที่ไม่มาให้ข้อเท็จจริงต่อศาลจึงอาจมีความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล³³

องค์ประกอบความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล กรณีพยานบุคคลขัดขืนไม่มาตามหมายศาล ประกอบด้วยการขัดขืนไม่เชื่อฟังหมายศาล ซึ่งหมายความถึง ไม่ปฏิบัติตามหมายศาล³⁴ โดยมีเจตนาในทางอาญา³⁵ กล่าวคือ ได้ทราบข้อความตามหมายศาลแล้ว และจงใจไม่เชื่อฟังอำนาจของศาลที่ได้รับมอบจากมหาชน (Public authority)³⁶ ไม่จำเป็นต้องมีเจตนาพิเศษ ส่วนภาระการพิสูจน์ (Burden of proof) ในการพิจารณาความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลทางอาญา รัฐบาลมีภาระในการพิสูจน์ความผิด และการละเมิดอำนาจศาลจะต้องพิสูจน์ให้สิ้นสงสัย (Proved beyond

³⁰ James V. United States, C.A, Minn. 1960, 275 F.2d 332.

³¹ United States Code Annotated Title 18 Federal Rules of Criminal Procedure Rule 10 to 17.1 (St. Paul, Minn : Publishing Co., 1975), P.468.

³² Ibid., P.469.

³³ United States V. Glod-farb, C.C.A.N.Y. 1948, 167 F.2d 735.

³⁴ United States V. Jose (1894, cc Wash) 63 F.951.

³⁵ United States V. Marx (1977, CA 4 Va) 553 F.2d 1030.

³⁶ United States V. Delahanty (1973, CAb Ky) 488 F.2d 396.

reasonable doubt) ส่วนกระบวนการพิจารณาและการลงโทษสำหรับความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลทางอาญา ศาลอาจจะใช้ดุลพินิจในการลงโทษสำหรับการกระทำความผิดในการไม่เชื่อฟังที่แล้มาแล้ว³⁷ โดยมีวัตถุประสงค์ของการลงโทษเพื่อยับยั้งหรือข่มขู่ไม่ให้มีการกระทำความผิดเกิดขึ้นอีก³⁸

ลักษณะกฎหมายของสหรัฐอเมริกา เมื่อมีการกระทำผิดเกิดขึ้น จะมีคำแนะนำการกำหนดโทษ (Federal Sentencing Guidelines) สำหรับความผิดแต่ละประเภท โดยมีดัชนีบทบัญญัติกฎหมาย (Statutory Index) ที่แสดงให้เห็นว่าจะต้องนำคำแนะนำการกำหนดโทษมาตราใดมาปรับใช้ ซึ่งตามคำแนะนำการกำหนดโทษของสหรัฐอเมริกาที่เกี่ยวข้องกับ 18 U.S.C. มาตรา 401 (3) และมาตรา 402 คือ ส่วน J. ความผิดที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม (Offenses Involving the Administration of Justice) มาตรา 2J1.1. การละเมิดอำนาจศาล ที่กำหนดว่า "ให้นำคำแนะนำการกำหนดโทษ มาตรา 2X5.1. ความผิดอื่น ๆ มาใช้ เนื่องจากการกระทำที่เป็นการละเมิดอำนาจศาลมีได้หลายลักษณะ หลายพฤติการณ์ที่แตกต่างกันออกไป และจำเป็นที่จะต้องได้รับความเป็นธรรม คณะกรรมการกำหนดโทษจึงไม่ได้ให้คำแนะนำการกำหนดโทษโดยเฉพาะเจาะจงสำหรับความผิดฐานนี้ เว้นแต่บางคดีที่มีความเหมาะสมที่จะใช้มาตรา 2J1.2. การขัดขวางกระบวนการยุติธรรม มาปรับใช้"³⁹ มาตรา 2J1.1. ที่กล่าวมานี้ หมายถึงว่า ความผิดฐานละเมิด

Proved beyond reasonable doubt ในความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล กรณีพยานบุคคลขัดแย้งไม่มาตามหมายศาล มีหลักดังนี้

1. ศาลมีคำสั่งที่มีเหตุผลเฉพาะเจาะจงในหมายเรียกพยาน
2. จำเลยมีความรู้เกี่ยวกับคำสั่งศาล
3. จำเลยไม่เชื่อฟังคำสั่งศาล
4. จำเลยกระทำด้วยความจงใจ และตระหนักดีว่าไม่เชื่อฟังคำสั่งศาล

³⁷ United States Code Annotated Title 18 Crimes and Criminal Procedure section 371 to 470. P.631.

³⁸ Ibid., P.646.

³⁹ United States Code Annotated Title 18 Crimes and Criminal Procedure section 4121 to

อำนาจศาลนั้น ไม่มีคำแนะนำการกำหนดโทษที่กำหนดไว้โดยตรง ตามปกติจะนำคำแนะนำการกำหนดโทษ มาตรา 2X5.1. มาใช้ ที่กำหนดว่า "ให้นำคำแนะนำการกำหนดโทษที่ใกล้เคียงมากที่สุดมาปรับใช้ แต่ถ้าไม่มีคำแนะนำการกำหนดโทษที่ใกล้เคียงเหมาะสมที่จะนำมาปรับใช้ ให้ใช้บทบัญญัติของ 18 U.S.C. มาตรา 3553 (b)" ซึ่งความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล กรณีพยานบุคคลขัดขืนไม่มาตามหมายศาล มีคำแนะนำการกำหนดโทษที่ใกล้เคียงเหมาะสมที่จะนำมาปรับใช้ คือ มาตรา 2J1.5. พยานบุคคลสำคัญขัดขืนไม่มาตามหมายศาล และในบางคดี อาจจะนำมาตรา 2J1.2. การขัดขวางกระบวนการยุติธรรม มาปรับใช้

มาตรา 2J1.5. พยานบุคคลสำคัญขัดขืนไม่มาตามหมายศาล เป็นคำแนะนำการกำหนดโทษที่จะนำมาปรับใช้กับ พยานบุคคลที่ได้รับหมายเรียกพยานของศาล ภายในระยะเวลาอันสมควรแล้ว และพยานบุคคลผู้นั้นขัดขืนไม่ปฏิบัติตามหมายโดยมีเจตนา กล่าวคือ มีความจงใจที่จะไม่เชื่อฟังคำสั่งศาลและไม่ไปศาลในฐานะพยานบุคคลในคดีอาญา โดยไม่ได้มีแรงจูงใจที่ต้องการให้กระบวนการยุติธรรมเสียไป และผู้กระทำความผิดจะได้รับอัตราโทษที่แตกต่างกันออกไป กล่าวคือ ถ้าพยานบุคคลที่ไม่มาเบิกความที่ศาลในคดีความผิดร้ายแรง (ความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีขึ้นไป จนถึงโทษประหารชีวิต) ก็จะได้รับอัตราโทษในระดับ 6 แต่ถ้าพยานบุคคลที่ไม่มาเบิกความที่ศาลในคดีความผิดไม่ร้ายแรง (ความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี) ก็จะได้รับอัตราโทษในระดับ 4 สหรัฐอเมริกาได้มีการแบ่งระดับโทษออกไปถึง 43 ระดับ และแต่ละระดับก็จะมีช่วงระยะเวลาของการจำคุกออกไปอีก 6 ปีด้วย ตามตารางบัญชีอัตราโทษจำคุก รายละเอียดปรากฏตามภาคผนวก ค. การที่แบ่งระดับอัตราโทษไม่เท่ากัน ก็เพื่อที่จะให้อัตราโทษสัมพันธ์กับความร้ายแรงของความคิด กล่าวคือ ถ้าพยานบุคคลไม่มาเบิกความที่ศาลในคดีความผิดร้ายแรง ก็สมควรได้รับโทษมากกว่าไม่มาในคดีความผิดไม่ร้ายแรง แต่ถ้าเข้าลักษณะความผิดชนิดเฉพาะเจาะจง คือ ถ้าเป็นการกระทำความผิดจนเป็นเหตุให้มีการแทรกแซงที่สำคัญต่อกระบวนการยุติธรรม ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษเพิ่มขึ้นอีก 3 ระดับ จากระดับโทษที่ตนเองจะต้องได้รับ เช่น ถ้าไม่มาเบิกความที่ศาลในคดีความผิดร้ายแรง ที่ต้องรับโทษระดับ 6 ก็ให้เพิ่มขึ้นอีก 3 ระดับ รวมเป็นโทษที่ต้องได้รับ คือ ระดับ 9 ซึ่งการแทรกแซงที่สำคัญต่อกระบวนการยุติธรรม หมายถึง ศาลไม่สามารถพิจารณาหาข้อเท็จจริงที่อาจมีน้ำหนักในการวินิจฉัยคดีได้ เช่น การที่พยานบุคคลไม่มาเบิกความในคดีอาญาคดีหนึ่ง จนเป็นเหตุให้คดีนั้นศาลต้องพิพากษายกฟ้อง เนื่องจากการไม่

มาเบิกความของพยานบุคคลนั้น ๆ ที่เป็นพยานบุคคลสำคัญที่มีผลต่อการวินิจฉัยคดีของศาล ดังตัวอย่างคดีระหว่างสหรัฐอเมริกา โจทก์ผู้รับอุทธรณ์ กับ ปีเตอร์ อันเดอร์วูด จำเลยผู้อุทธรณ์ คดีนี้ อันเดอร์วูดขัดขึ้นไม่มาเบิกความที่ศาลในคดีระหว่างสหรัฐอเมริกา โจทก์ กับ นิวตันและกิลเบิร์ต จำเลย แต่อันเดอร์วูดไม่ต้องรับโทษเพิ่มขึ้น เพราะคดีของนิวตันและกิลเบิร์ตได้ถูกศาลพิพากษา กำหนดโทษแล้ว จึงไม่ถือว่าการกระทำของอันเดอร์วูดเป็นเหตุให้มีการแทรกแซงที่สำคัญในกระบวนการยุติธรรม แต่ถ้าศาลพิพากษายกฟ้องนิวตันและกิลเบิร์ต เพราะการไม่มาเบิกความของอันเดอร์วูดเป็นพยานบุคคลสำคัญที่มีผลต่อการวินิจฉัยคดีของศาล (มีการแทรกแซงที่สำคัญต่อกระบวนการยุติธรรม) และในมาตรา 2J1.5. มีคำอธิบายเกี่ยวกับการแทรกแซงที่สำคัญต่อกระบวนการยุติธรรม ให้รวมถึง "การกระทำความผิดจนเป็นเหตุให้มีการเลิกการไต่สวนคดีความผิดร้ายแรงก่อนกำหนดหรือไม่ถูกต้อง การกล่าวโทษทางอาญาหรือคำตัดสินของคณะลูกขุนใช้ฐานจากการเบิกความหรือให้การเท็จหรือพยานหลักฐานเท็จอื่น ๆ หรือจนเป็นเหตุให้เกิดค่าใช้จ่ายอันไม่จำเป็นกับรัฐบาลหรือศาล" ซึ่งหมายถึง การที่พยานบุคคลไม่มาเบิกความที่ศาล จนเป็นเหตุให้มีผลต่อคดีที่ไม่มา เช่น เป็นเหตุให้คดีนั้นต้องมีการเลิกการไต่สวนก่อนกำหนดหรือไม่ถูกต้อง การกล่าวโทษทางอาญาหรือคำตัดสินของคณะลูกขุนในคดีนั้นต้องใช้ฐานจากการเบิกความหรือให้การเท็จหรือพยานหลักฐานเท็จอื่น ๆ หรือจนเป็นเหตุให้คดีนั้นต้องเกิดค่าใช้จ่ายอันไม่จำเป็นกับรัฐบาลหรือศาล ซึ่งถ้าเข้าเงื่อนไขที่กล่าวมานี้ พยานบุคคลนั้น ๆ ก็จะต้องรับโทษเพิ่มขึ้นอีก 3 ระดับ จากระดับอัตราโทษที่ตนเองต้องได้รับ โดยผู้กระทำความผิดนี้ให้รวมถึงผู้ใช้ให้กระทำความผิดด้วยตามคำแนะนำการกำหนดโทษ มาตรา 1B1.3. โดยมีคดีที่เทียบเคียงได้คือ คดีระหว่างสหรัฐอเมริกา โจทก์ผู้รับอุทธรณ์ กับจอห์น เอ วอส, มิทเชล เอส บิล และเบรน แอล บิล จำเลยผู้อุทธรณ์⁴⁰ คดีนี้ จำเลยแต่ละคนอุทธรณ์การละเมิดอำนาจศาลภายใต้ 18 U.S.C. มาตรา 401 (3) ว่าใช้คำแนะนำการกำหนดโทษที่ไม่เหมาะสม และศาลเพิ่มระดับความผิดไม่เหมาะสมโดยใช้ มาตรา 2J1.2. (b) (2) การกระทำความผิดจนเป็นเหตุให้มีการแทรกแซงที่สำคัญต่อกระบวนการยุติธรรมที่มีข้อความเดียวกับมาตรา 2J1.5. โดยคดีนี้จำเลยเป็นสมาชิกของ National Commodity and Barter Association (NCBA) ที่ควบคุม NCE (National Commodities Exchange) การที่ศาลปรับ

⁴⁰ United States V. John A. Voss, Mitchell S.Beals, Brent L. Reals. 1996. 85 F.3d 943.

เพิ่มโทษขึ้นอีก 3 ระดับ จากแต่ละคำพิพากษาที่กำหนดโทษให้จำเลยแต่ละราย ศาลชั้นต้นสรุปในรายงานว่า จำเลยแต่ละรายไม่ส่งเอกสารให้ศาลตามหมายเรียกพยาน จนเป็นเหตุให้รัฐบาลเสียค่าใช้จ่ายที่สำคัญอันไม่จำเป็น (Expend Substantial Unnecessary) และมีผลกระทบต่อการจัดขวางไม่เฉพาะการไต่สวนทางอาญาเกี่ยวกับพวกของจำเลยและกิจกรรมของพวกของจำเลย แต่รวมถึงการไต่สวนสมาชิกของ NCBA โดยฐานความผิดที่ต้องเพิ่มระดับโทษนั้น เกิดจากคำกล่าวของ IRS เซอร์เรธา (Special Agent) ที่เบิกความถึงการจัดขึ้นไม่ปฏิบัติตามหมายเรียกพยานของศาลว่า NCBA และ NCE ไม่ส่งบันทึกเกี่ยวกับกิจกรรมของพวกเขา จนเป็นเหตุให้มีการแทรกแซงการทำงานของ IRS ที่ต้องไปขอบันทึกทั้งหมดจากธนาคารและวิเคราะห์บันทึกเหล่านั้น ซึ่งมีจำนวนถึงห้าพันฉบับ ต้องใช้เวลาถึงสามปี และอีกประมาณสี่พันชั่วโมง

สรุปได้ว่าบันทึกเหล่านี้จะช่วยในการไต่สวนของรัฐบาล และการไม่ส่งบันทึกเหล่านี้เป็นเหตุให้มีแหล่งค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นเกิดขึ้นกับรัฐบาล ศาลอุทธรณ์พิพากษาขึ้นในการกำหนดโทษเพิ่มขึ้นอีก 3 ระดับ ตามคำแนะนำการกำหนดโทษ มาตรา 2J1.2. (b) (2) เพราะถือว่าเป็นการกระทำจนเป็นเหตุให้มีการแทรกแซงที่สำคัญต่อกระบวนการยุติธรรม ที่รวมถึง จนเป็นเหตุให้เกิดค่าใช้จ่ายอันไม่จำเป็นกับศาล (the unnecessary expenditure of court resources) โดยมาตรา 2J1.5. นี้จะนำมาปรับใช้กับพยานบุคคลสำคัญที่ขัดขึ้นไม่มาตามหมายศาล ไม่ว่าจะเป็นการขัดขึ้นไม่มาตามหมายศาลในการพิจารณาตีความผิดร้ายแรงหรือตีความผิดไม่ร้ายแรง โดยความผิดการขัดขึ้นไม่มาตามหมายศาล เป็นความผิดไม่ร้ายแรง มีบทลงโทษอย่างมากจำคุกสูงสุดไม่เกินหนึ่งปี มีบทกฎหมายที่เกี่ยวข้องคือ มาตรา 3146 (b) (2) ที่ให้ลงโทษโดยจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันเหรียญสหรัฐอเมริกา หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 2J1.5. กำหนดไว้ดังนี้

มาตรา 2J1.5. "พยานบุคคลสำคัญขัดขึ้นไม่มาตามหมายศาล (Failure to Appear by Material Witness)

(a) ระดับความผิด (Base Offense Level)

* Material Witness ตามคำนิยามใน Black's Law Dictionary 5th ed หมายถึง บุคคลผู้ซึ่งสามารถเบิกความที่ไม่มีบุคคลใดหรือมีบุคคลจำนวนน้อยมากที่สามารถเบิกความในข้อเท็จจริงนั้นได้ บุคคลนั้นอาจจะเป็นผู้เสียหายหรือประจักษ์พยาน ในหลายมลรัฐ คำเบิกความของพยานบุคคลที่สำคัญต่อการดำเนินคดีอาญา พยานบุคคลสำคัญจะต้องจัดหาหลักประกันสำหรับการมาเบิกความของเขา

- (1) ระดับ 6 ถ้าเป็นความผิดร้ายแรง (Felony) หรือ
- (2) ระดับ 4 ถ้าเป็นความผิดไม่ร้ายแรง (Misdemeanor)
- (b) ลักษณะความผิดชนิดเฉพาะเจาะจง (Special Offense Characteristic)
 - (1) ถ้าการกระทำความผิดจนเป็นเหตุให้มีการแทรกแซงที่สำคัญต่อกระบวนการยุติธรรม ให้เพิ่มโทษขึ้นอีก 3 ระดับ

1. "การแทรกแซงที่สำคัญต่อกระบวนการยุติธรรม" (Substantially interfered with the administration of justice) รวมถึงการกระทำความผิดจนเป็นเหตุให้มีการเลิกการไต่สวนความผิดร้ายแรงก่อนกำหนดหรือไม่ถูกต้อง การกล่าวโทษทางอาญาหรือคำตัดสินของคณะลูกขุนใช้ฐานจากการเบิกความหรือให้การเท็จหรือพยานหลักฐานเท็จอื่น ๆ หรือจนเป็นเหตุให้เกิดค่าใช้จ่ายอันไม่จำเป็นกับรัฐบาลหรือศาล

2. โดยบัญญัติของกฎหมาย ระยะเวลาของการจำคุกที่ถูกกำหนดสำหรับความผิดฐานนี้จะนับต่อเนื่องกับระยะเวลาของการจำคุกที่ถูกกำหนดในความผิดฐานอื่น ตาม 18 U.S.C. มาตรา 3146 (b) (2)

มาตรานี้ใช้กับพยานบุคคลสำคัญที่ขัดขึ้นไม่มาตามหมายศาล ระดับความผิดรวมความแตกต่างไว้ด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นการขัดขึ้นไม่มาตามหมายศาลในการพิจารณาคดีความผิดร้ายแรงหรือความผิดไม่ร้ายแรง ความผิดฐานขัดขึ้นไม่มาตามหมายศาล เป็นความผิดไม่ร้ายแรง มีบทลงโทษอย่างมากจำคุกสูงสุดไม่เกินหนึ่งปี"⁴¹

มาตรา 2J1.5. มีบทกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวข้อง (relevant part) คือ 18 U.S.C. มาตรา 3146 (b) (2) ที่บัญญัติไว้ดังนี้

มาตรา 3146 "การลงโทษการขัดขึ้นไม่มาตามหมาย (Penalty for failure to appear)

(a) ...

(b) ระดับโทษ

⁴¹ Thomas W. Hutchison and David Ellen, *Federal Sentencing law practice* (St. Paul, Minn : West Publishing Co., 1989), PP.171-172.

(2) สำหรับพยานบุคคลสำคัญที่ขัดขืนไม่มาตามหมาย พยานบุคคลสำคัญนั้น จะถูกจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันเหรียญสหรัฐอเมริกา หรือทั้งจำทั้งปรับ"⁴²

ส่วนมาตรา 2J1.2. การขัดขวางกระบวนการยุติธรรม (Obstruction of Justice) เป็นคำแนะนำการกำหนดโทษที่จะใช้กับความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล กรณีพยานบุคคลขัดขืนไม่มาตามหมายศาล เมื่อเห็นได้ว่าผู้กระทำความผิดมีเจตนาขัดขวางกระบวนการยุติธรรม กล่าวคือ มีแรงจูงใจเพื่อจะให้กระบวนการยุติธรรมต้องเสียไป ซึ่งอาจทำให้การดำเนินกระบวนการพิจารณาไม่บรรลุผลไปด้วยความยุติธรรม เช่น คดีระหว่างสหรัฐอเมริกา โจทก์ผู้รับอุทธรณ์ กับ จอร์จ เรมินี จำเลยผู้อุทธรณ์⁴³ คดีนี้ เรมินี ได้อุทธรณ์คำพิพากษาของศาลชั้นต้นในการกระทำความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล อันเกิดจากการไม่มาเบิกความ ที่ศาลให้นำคำแนะนำการกำหนดโทษ มาตรา 2J1.2. มาปรับใช้ โดย เรมินี ได้อุทธรณ์ขอให้ นำมาตรา 2J1.5. มาปรับใช้แทน แต่ศาลอุทธรณ์ไม่เห็นชอบ เนื่องจาก เรมินี ไม่ปฏิบัติตามหมายเรียกพยานบุคคล ด้วยความจงใจขัดขวางกระบวนการยุติธรรม และมีพยานหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่า เรมินี มีเจตนาไม่สุจริตใจในการกระทำความผิดหรือคดีระหว่างสหรัฐอเมริกา โจทก์ กับ วิลเลียม มัวร์ จำเลย⁴⁴ คดีนี้ มัวร์ ไม่มาเบิกความตามหมายศาล โดยศาลนำคำแนะนำการกำหนดโทษ มาตรา 2J1.5. มาปรับใช้ ศาลไม่ได้ นำ มาตรา 2J1.2. มาปรับใช้ เนื่องจาก มัวร์ ไม่ได้มีเจตนาขัดขวางกระบวนการยุติธรรม สาเหตุที่ มัวร์ ไม่มาเบิกความที่ศาล ก็เพราะเขากลัวจำเลยในคดีที่มัวร์ต้องไปเบิกความ มัวร์ ไม่ได้มีแรงจูงใจเพื่อจะขัดขวางกระบวนการยุติธรรมเลย และมีคดีระหว่างสหรัฐอเมริกา โจทก์ผู้รับอุทธรณ์ กับ จูลีไอ้ ออร์ดิส และแมนนวล เฮอร์ตาดาได้ จำเลยผู้อุทธรณ์⁴⁵ คดีนี้ ศาลอุทธรณ์ให้นำคำแนะนำการกำหนดโทษ มาตรา 2J1.5. มาปรับใช้ เนื่องจาก เฮอร์ตาดาได้กระทำความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล อันเกิดจากการไม่มาเบิกความ โดยรัฐบาลได้เสนอให้นำมาตรา 2J1.2. มาปรับใช้ แต่ไม่มีพยานหลักฐานที่จะแสดงให้เห็นว่า เฮอร์ตาดาได้เจตนาขัดขวางกระบวนการยุติธรรม นอกเหนือจากการขัดขืนไม่มาเบิก

⁴² United States Code Annotated Title 18 Crimes and Criminal Procedure section 3001 to 3330 (St. Paul, Minn : Publishing Co., 1985), P.216.

⁴³ United States V. George Remini, 1992, 967 F.2d 754.

⁴⁴ United States V. Wiley Moore, 1996, 911 F.Supp 347.

⁴⁵ United States V. Julio Ortiz and Manuel Hurtado, 1996, 84 F.3d 977.

ความ และไม่มี การแสดงให้ เห็นว่า เซอร์คา โด้มี เจตนา พิเศษ เพื่อ จะ ช่วย เหลือ ให้ ออร์ติส จำเลย อีก คน หนึ่ง หลุด พ้น จาก การ ถูก ลง โทษ ใน ฐาน ความ ผิด การ ครอบ ครอง เฮ โรอีน ศาล จึง ให้ นำ มา ตรา 2J1.5. มา ปรับ ใช้

4.1.2 ตัวอย่าง คดี ความ ผิด ฐาน ละเมิด อำนาจ ศาล กรณี พยาน บุคคล ชัด ชัด ขึ้น ไม่ มา ตาม หมาย ศาล

คดี การ ละเมิด อำนาจ ศาล ที่ สำคัญ ๆ อัน เกี่ยว กับ การ ที่ พยาน บุคคล ชัด ชัด ขึ้น ไม่ มา ตาม หมาย ศาล ผู้ เขียน จะ นำ มา กล่าว เพื่อ ให้ เห็น รายละเอียด มาก ขึ้น ดัง ที่ จะ กล่าว ต่อ ไป นี้

1.) คดี ระหว่าง สหรัฐ อเมริกา โจทก์ ผู้ รับ อุทธรณ์ กับ ปีเตอร์ อันเดอร์วูด (Peter Underwood) จำเลย ผู้ รับ อุทธรณ์⁴⁶

คดี นี้ อันเดอร์วูด ถูก ศาล ชั้น ดัน พิพากษา ลง โทษ ให้ จำคุก สาม ปี ใน ความ ผิด ฐาน ละเมิด อำนาจ ศาล ทาง อาญา เนื่อง จาก การ ปฏิเสธ ที่ จะ มา เบิก ความ ใน ฐานะ พยาน บุคคล ในการ พิचार คดี ระหว่าง สหรัฐ อเมริกา โจทก์ กับ สจ๊วต นิวตัน และ ทอมัส กิลเบิร์ต จำเลย การ ที่ อันเดอร์วูด ไม่ มา เบิก ความ ใน ชั้น ศาล เนื่อง จาก ใน เดือน กรกฎาคม 1983 อันเดอร์วูด ถูก กล่าว ว่า ช่วย ลัก ลอบ ขน ยา เสพ ติด อันเดอร์วูด กล่าวว่า ผู้ พิพากษา จะ ใช้ คำ เบิก ความ ของ เขา ปรั กปรำ เขา โดย อ้าง ว่า รัฐ ธรรมนูญ บับ แก่ ใจ เพิ่ม เติม ครั้ง ที่ ห้า (The Fifth Amendment) คุ้มครอง ให้ เขา ปฏิเสธ ที่ จะ ไม่ มา เบิก ความ ใน คดี ของ นิวตัน และ กิลเบิร์ต ได้ อย่างไร ก็ ตาม รัฐ ธรรมนูญ บับ แก่ ใจ เพิ่ม เติม ครั้ง ที่ ห้า ไม่ ได้ ให้ สิทธิ อันเดอร์วูด ที่ จะ ไม่ เบิก ความ แต่ ให้ สิทธิ ที่ ไม่ ต้อง เบิก ความ ปรั กปรำ ตน เอง และ อันเดอร์วูด กล่าว ว่า หมาย เรียก พยาน บุคคล ของ ศาล ไม่ ชอบ ด้วย กฎ หมาย เพราะ เขา ได้ รับ เอก สิทธิ คุ้มครอง ที่ จะ ไม่ เบิก ความ ปรั กปรำ ตน เอง และ เขา ไม่ ได้ เจตนา ชัด ชัด ขึ้น ไม่ เชื่อ ฟัง คำ สั่ง ของ ศาล ชั้น ดัน การ ชัด ชัด ขึ้น ไม่ มา เบิก ความ ของ เขา ไม่ ได้ ทำ ด้วย ความ จง ใจ เนื่อง จาก เขา เชื่อ โดย สุจริต ใจ ว่า คำ แนะนำ จาก ทนาย ความ ของ เขา ที่ ว่า หมาย เรียก พยาน บุคคล ไม่ ชอบ ด้วย กฎ หมาย แต่ ศาล ชั้น ดัน เห็น ว่า อันเดอร์วูด ไม่ มี สิทธิ ปฏิเสธ ที่ จะ มา เบิก ความ เพราะ อันเดอร์วูด มี เอก สิทธิ ที่ จะ ไม่ ถูก กล่าว ว่า จาก คำ เบิก ความ ของ เขา เท่านั้น หมาย เรียก พยาน บุคคล ของ เขา ชอบ ด้วย กฎ หมาย แล้ว

⁴⁶ United States V. Peter Underwood, 1989. 880 F.2d 612.

หลังจากที่มีการพิจารณากำหนดโทษอันเดอร์วูดในความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลทางอาญา ตาม 18 U.S.C. มาตรา 402 โดยศาลชั้นต้นกำหนดโทษจำคุกสามปี โดยไม่มีการภาคทัณฑ์แล้ว อันเดอร์วูดจึงอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลชั้นต้นว่าเป็นการกำหนดโทษที่ใช้คำแนะนำการกำหนดโทษที่ไม่ถูกต้อง หรือไม่สมเหตุสมผลตาม 18 U.S.C. มาตรา 3742 (e) (4) ที่ว่า ถ้าศาลชั้นต้นมีความผิดพลาดในการใช้คำแนะนำการกำหนดโทษจะต้องมีการพิจารณากำหนดโทษใหม่ ด้วยเครื่องมือแนะนำที่เหมาะสม

ศาลอุทธรณ์พิจารณาหาเหตุผลของศาลชั้นต้นในการกำหนดโทษแก่อันเดอร์วูด ให้จำคุกถึงสามปี โดยพบว่า (1) อันเดอร์วูดไม่ได้กระทำความผิดโดยการไม่เคารพกฎหมาย (2) อันเดอร์วูดเชื่อโดยสุจริตใจว่ามีกฎหมายคุ้มครองสำหรับการปฏิเสธที่จะมาตอบคำถาม และ (3) อันเดอร์วูดไม่เคยถูกลงโทษมาก่อน แต่ศาลชั้นต้นก็ลงโทษจำคุกสามปี เนื่องจากศาลชั้นต้นเห็นว่าเพื่อรักษาความเป็นธรรมในอำนาจของศาล อย่างไรก็ตาม เมื่อศาลอุทธรณ์พิจารณาแล้ว เห็นว่าคำแนะนำการกำหนดโทษที่เหมาะสมที่สุดคือ มาตรา 2J1.5. พยานบุคคลสำคัญขาดชั้นไม่มาตามหมายศาล มีความผิดระดับ 6⁴⁷ (จำคุกไม่เกินหกเดือน) เพราะไม่มาในคดีความผิดร้ายแรง (คดีระหว่างสหรัฐอเมริกา โจทก์ กับ นิวตันและกิลเบิร์ต จำเลย) แต่ไม่ต้องได้รับโทษเพิ่มขึ้นอีก 3 ระดับ เพราะการกระทำของอันเดอร์วูดไม่ได้เป็นเหตุให้มีการแทรกแซงที่สำคัญต่อการบวนการยุติธรรม เนื่องจากคดีของนิวตันและกิลเบิร์ต ถูกศาลพิพากษากำหนดโทษแล้ว . เนื่องจากอันเดอร์วูดไม่มีเจตนาขัดขวางกระบวนการยุติธรรม อันเดอร์วูดมีเจตนาขัดชั้นไม่มาเบิกความในฐานะพยานบุคคลเท่านั้น จึงจะนำคำแนะนำการกำหนดโทษมาตรา 2J1.2. การขัดขวางกระบวนการยุติธรรม ที่มีระดับอัตราโทษสูงกว่ามาตรา 2J1.5. มาปรับใช้ไม่ได้ จะต้องส่งสำนวนกลับไปให้ศาลชั้นต้นพิจารณากำหนดโทษให้อันเดอร์วูดใหม่ โดยศาลอาจจะไม่กำหนดโทษเกินกว่าหกเดือน แต่อาจจะกำหนดโทษน้อยกว่า

จะเห็นได้ว่าอันเดอร์วูดมีเจตนาขัดชั้นไม่มาเบิกความในคดีระหว่างสหรัฐอเมริกา โจทก์ กับ นิวตันและกิลเบิร์ต จำเลย เท่านั้น จึงต้องนำคำแนะนำการกำหนดโทษมาตรา 2J1.5. มาปรับใช้ โดยให้ได้รับโทษระดับ 6 เพราะอันเดอร์วูดไม่มาในคดีความผิดร้ายแรง

⁴⁷ คูตารางบัญชีระดับอัตราโทษจำคุก และโทษปรับที่ใช้ในศาลสหรัฐอเมริกา (Sentencing Table Criminal History Category) ภาคผนวก ค.

ไม่ต้องรับโทษเพิ่มขึ้น เนื่องจากการกระทำของอันเดอร์วูดไม่เป็นเหตุให้มีการแทรกแซงที่สำคัญต่อกระบวนการยุติธรรม กล่าวคือ ไม่ได้ทำให้กระบวนการยุติธรรมเสียไป เพราะคดีระหว่างสหรัฐอเมริกา โจทก์ กับ นิวตันและกิลเบิร์ต จำเลย นิวตันและกิลเบิร์ตได้ถูกศาลพิพากษาลงโทษแล้ว โดยไม่ต้องใช้คำเบิกความของอันเดอร์วูด การที่ไม่นำมาตรา 2J1.2. มาปรับใช้ เพราะอันเดอร์วูดไม่มีเจตนาขัดขวางกระบวนการยุติธรรม สาเหตุที่อันเดอร์วูดไม่มาเบิกความเพราะเขากลัวว่าผู้พิพากษาจะใช้คำเบิกความของเขากล่าวหาเขาได้ และอันเดอร์วูดเชื่อโดยสุจริตใจว่าเขาได้รับความคุ้มครองที่จะปฏิเสธไม่มาเบิกความ เนื่องจากเขาได้รับเอกสิทธิ์ที่จะไม่เบิกความปรักปรำตนเอง และเชื่อโดยสุจริตใจว่าคำแนะนำจากทนายความของเขาเองว่าหมายเรียกพยานบุคคลไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทำให้อันเดอร์วูดละเลยหมายเรียกพยานบุคคล แสดงให้เห็นว่าอันเดอร์วูดไม่มีเจตนาขัดขวางกระบวนการยุติธรรม

2.) คดีระหว่างสหรัฐอเมริกา โจทก์ กับ วิลเลียม มัวร์ (Wiley Moore)

จำเลย⁴⁸

คดีนี้ มัวร์ถูกกล่าวหาว่ามีความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล เนื่องจากการขัดขืนไม่มาเบิกความตามหมายศาลในคดีระหว่างสหรัฐอเมริกา กับ โสหวาด เฟอร์กิน ตาม U.S.C. มาตรา 401 (3) ซึ่งมัวร์ให้การรับสารภาพตามข้อกล่าวหา

ก่อนการพิจารณาพิพากษาลงโทษมัวร์ในความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลทางอาญา ดัชนีคำแนะนำการกำหนดโทษแสดงถึงว่ามาตรา 2J1.1. เป็นคำแนะนำการกำหนดโทษสำหรับการกระทำความผิดตาม 18 U.S.C. มาตรา 401 โดยมาตรา 2J1.1. ไม่ได้แนะนำการกำหนดโทษสำหรับการละเมิดอำนาจศาลทางอาญาแต่อย่างใด แต่ให้นำมาตรา 2X5.1. มาใช้ และมาตรา 2X5.1. กำหนดให้นำคำแนะนำการกำหนดโทษที่เหมาะสมที่สุดมาปรับใช้ โดย The Presentence Investigation Report (PIR) สรุปว่าคำแนะนำการกำหนดโทษที่เหมาะสมที่สุดในการนำมาปรับใช้ในคดีนี้ คือ มาตรา 2J1.5. พยานบุคคลสำคัญขัดขืนไม่มาตามหมายศาล แต่รัฐบาลไม่เห็นด้วยโดยเห็นว่าควรนำมาตรา 2J1.2. การขัดขวางกระบวนการยุติธรรม มาปรับใช้ อย่างไรก็ตามศาลเห็นว่าจำเลยไม่มาเบิกความที่ศาล เนื่องจากมีแรงจูงใจที่มีวัตถุประสงค์ไม่ถูกต้อง เช่น

⁴⁸ United States V. Wiley Moore, 1996, 911 F.Supp 347.

เจตนาขัดขวางกระบวนการยุติธรรม มาตรา 2J1.2. มีความเหมาะสมที่จะนำมาปรับใช้ แต่ถ้าจำเลย มีเหตุผลที่ดีสำหรับการไม่มาเบิกความ เช่น เหตุผลที่ไม่ได้เกิดจากแรงจูงใจเพื่อจะขัดขวาง กระบวนการยุติธรรม มาตรา 2J1.5. มีความเหมาะสมที่จะนำมาปรับใช้มากกว่า

ในการพิจารณาคดีของมัวร์ รัฐบาลไม่สามารถหาพยานหลักฐานมา แสดงให้เห็นว่า การไม่มาเบิกความของมัวร์ในคดีของเฟอร์กิน เกิดจากแรงจูงใจเพื่อจะขัดขวาง กระบวนการยุติธรรม ในทางตรงกันข้าม พยานหลักฐานแสดงให้เห็นว่ามัวร์ปฏิเสธที่จะมาเบิก ความ เนื่องจากเขากลัวเฟอร์กิน ศาลพบว่ามัวร์ปฏิเสธที่จะมาเบิกความในคดีของเฟอร์กิน เนื่อง จากความกลัวเฟอร์กินและไม่มีเจตนาขัดขวางกระบวนการยุติธรรม

จะเห็นได้ว่ามัวร์มีเจตนาไม่มาเบิกความในคดีระหว่างสหรัฐอเมริกา โจทก์ กับ เฟอร์กิน จำเลย เท่านั้น จึงต้องนำคำแนะนำการกำหนดโทษ มาตรา 2J1.5. มาปรับใช้ จะไม่นำคำแนะนำการกำหนดโทษ มาตรา 2J1.2. มาปรับใช้ เพราะมัวร์ไม่มีเจตนาขัดขวาง กระบวนการยุติธรรม สาเหตุที่มัวร์ไม่มาเบิกความที่ศาล เพราะเขากลัวเฟอร์กิน มัวร์ไม่ได้มีแรง จูงใจเพื่อจะขัดขวางกระบวนการยุติธรรม

3.) คดีระหว่างสหรัฐอเมริกา โจทก์ กับ มาร์ก เฮร์ (Mark Herre) จำเลย⁴⁹

คดีนี้ เฮร์ถูกศาลพิพากษาลงโทษในความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล ทางอาญา ตาม 18 U.S.C. มาตรา 401 (3) อันเกิดจากการขัดขืนไม่มาเบิกความต่อหน้าคณะลูกขุน ใหญ่ ตามคำสั่งศาล

ความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล มีคำแนะนำการกำหนดโทษคือ มาตรา 2J1.1. การละเมิดอำนาจศาล ซึ่งไม่ได้แนะนำกำหนดระดับความผิดมาให้ แต่ระบุให้นำ มาตรา 2X5.1. ความผิดอื่น ๆ มาใช้ กล่าวคือ ให้ศาลนำคำแนะนำการกำหนดโทษที่เหมาะสมที่สุด มาใช้ ซึ่งรัฐบาลเห็นว่าต้องนำมาตรา 2J1.2. การขัดขวางกระบวนการยุติธรรม มาปรับใช้ โดยที่ มัวร์ให้การว่า มาตรา 2J1.5. พยานบุคคลสำคัญขัดขืนไม่มาตามหมายศาล เหมาะสมที่จะนำมาปรับ

⁴⁹ United States V. Mark Herre, 1990, 731 F.Supp 1051.

ใช้มากกว่า ผู้พิพากษาเบร์เยอร์ เห็นว่ามาตรา 2J1.5. เป็นคำแนะนำการกำหนดโทษที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการลงโทษความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลของคดีนี้

การกระทำความผิดของมัวร์ในคดีการละเมิดอำนาจศาล คือ การขังขังไม่มาเบิกความต่อหน้าคณะลูกขุนใหญ่ตามคำสั่งศาล รัฐบาลมีหน้าที่พิสูจน์ว่ามัวร์มีเจตนาขัดขวางกระบวนการยุติธรรม จึงจะสามารถนำคำแนะนำการกำหนดโทษ มาตรา 2J1.2. มาปรับใช้ แต่รัฐบาลไม่สามารถแสดงให้เห็นได้ว่ามัวร์มีเจตนาขัดขวางกระบวนการยุติธรรม การที่มัวร์ขังขังไม่มาเบิกความเนื่องจากเขากลัวอันตรายที่จะเกิดขึ้นกับตัวเขาและภรรยาของเขา ดังนั้น คำแนะนำการกำหนดโทษที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการปฏิเสธไม่มาเบิกความของมัวร์ คือ มาตรา 2J1.5. ระดับความผิดเท่ากับระดับ 6 บัญชีที่ 2 ตามตารางบัญชีระดับอัตราโทษจำคุก (Sentencing Table Criminal History Category) คือ จำคุกตั้งแต่หนึ่งเดือนถึงเจ็ดเดือน และศาลมีคำพิพากษาให้จำคุกเจ็ดเดือน

จะเห็นได้ว่า เฮอร์มีเจตนาขังขังไม่มาเบิกความต่อหน้าคณะลูกขุนใหญ่ ตามคำสั่งศาล จึงต้องนำคำแนะนำการกำหนดโทษ มาตรา 2J1.5. มาปรับใช้ โดยเฮอร์จะต้องรับโทษเท่ากับความผิดระดับ 6 บัญชีที่ 2 ตามตารางบัญชีระดับอัตราโทษจำคุก คือ จำคุกตั้งแต่หนึ่งเดือนถึงเจ็ดเดือน จะไม่นำคำแนะนำการกำหนดโทษ มาตรา 2J1.2. มาปรับใช้ เพราะเฮอร์ไม่ได้มีเจตนาขัดขวางกระบวนการยุติธรรม สาเหตุที่เฮอร์ไม่มาเบิกความ เพราะเฮอร์กลัวอันตรายที่จะเกิดขึ้นกับตัวเขาและภรรยาของเขา และไม่มีพยานหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่าการกระทำของเฮอร์มีเจตนาขัดขวางกระบวนการยุติธรรม

4.) คดีระหว่างสหรัฐอเมริกา โจทก์ผู้รับอุทธรณ์ กับ จูลิโอ ออร์ติส และแมนนวล เฮอร์ตาโด (Julio Ortiz and Manuel Hurtado) จำเลยผู้อุทธรณ์⁵⁰

คดีนี้ ออร์ติสและเฮอร์ตาโดเคยถูกจับในข้อหาครอบครองเฮโรอีน แต่ออร์ติสได้รับการปล่อยตัว ส่วนเฮอร์ตาโดถูกควบคุมตัว หลายเดือนต่อมา เฮอร์ตาโดได้รับสารภาพผิดในข้อหาครอบครองเฮโรอีน โดยถูกกำหนดโทษจำคุกหกสิบสองเดือน ต่อมาขณะที่เฮอร์ตาโดยังคงรับโทษอยู่ ออร์ติสถูกจับ และเฮอร์ตาโดถูกเรียกเข้ามาในคดีเพื่อเบิกความในฐานะพยานบุคคลของรัฐบาล แต่เฮอร์ตาโดปฏิเสธที่จะมาเบิกความ ศาลถือว่าเฮอร์ตาโดละเมิดอำนาจศาลทางอาญา ภายใต้ 18 U.S.C. มาตรา 401 (3) ต่อมาเฮอร์ตาโดและออร์ติสถูกศาลพิพากษาลง

⁵⁰ United States V. Julio Ortiz and Manuel Hurtado, 1996, 84 F.3d 977.

โทษ ออร์ติสถูกจำคุกเจ็ดสิบแปดเดือน ส่วนเฮร์ตาได้ถูกจำคุกสามสิบเจ็ดเดือนต่อจากการลงโทษตามความผิดฐานครอบครองเฮโรอีน ออร์ติสและเฮร์ตาได้ต่อสู้ทรมณ์คำพิพากษา โดยเฮร์ตาได้ต่อสู้ทรมณ์คำพิพากษาที่กำหนดโทษมากเกินไป

ศาลอุทธรณ์ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล คำนะนำการกำหนดโทษไม่ได้ระบุเฉพาะเจาะจงถึงระดับความผิด จึงต้องนำมาตรา 2X5.1. ความผิดอื่น ๆ มาใช้ ซึ่งมาตรา 2X5.1. ให้นำคำแนะนำการกำหนดโทษที่เหมาะสมที่สุดมาปรับใช้ โดยเฮร์ตาได้ได้เสนอคำแนะนำการกำหนดโทษ มาตรา 2J1.5. พยานบุคคลสำคัญขัดแย้งไม่มาตามหมายศาล มาปรับใช้ ส่วนรัฐบาลเสนอมาตรา 2J1.2. การขัดขวางกระบวนการยุติธรรม มาปรับใช้ อย่างไรก็ตาม เมื่อคดีถูกพิจารณา ไม่มีพยานหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่าเฮร์ตาได้เจตนาขัดขวางกระบวนการยุติธรรม นอกเหนือจากการปฏิเสธที่จะมาเบิกความ และไม่มี การแสดงให้เห็นว่าการปฏิเสธไม่มาเบิกความของเฮร์ตาได้มีเจตนาพิเศษเพื่อจะช่วยเหลือออร์ติสให้หลุดพ้นจากการถูกลงโทษ ตรงกันข้าม ถ้าไม่มีคำให้การของเฮร์ตาได้ในวันที่เฮร์ตาได้ถูกจับ รัฐบาลจะไม่สามารถให้ข้อหาแก่ออร์ติสได้ มากไปกว่านั้น เฮร์ตาได้ยังชี้ให้เห็นว่าเขารู้จักออร์ติสและเขาไม่ได้พยายามช่วยเหลือออร์ติสให้หลุดพ้นจากข้อกล่าวหาด้วย การที่เฮร์ตาได้ปฏิเสธไม่มาเบิกความเนื่องจากเฮร์ตาได้ไม่อยากจะเบิกความในระหว่างที่เขาได้รับการลงโทษ เฮร์ตาได้ไม่ได้พยายามช่วยเหลือออร์ติส

อัตราโทษระดับ 20 คือจำคุกตั้งแต่สามสิบสามเดือนถึงสี่สิบเอ็ดเดือน รุนแรงมากสำหรับความผิดของเฮร์ตาได้ ความผิดที่จะต้องรับโทษระดับ 20 มีไว้กับความผิดร้ายแรงมาก เช่น ทำร้ายร่างกายจนบาดเจ็บสาหัส ลักทรัพย์มากกว่าห้าล้านเหรียญสหรัฐอเมริกา เมื่อเปรียบเทียบกับคำพิพากษาลงโทษเฮร์ตาได้แล้ว จะเห็นว่าไม่ยุติธรรม ศาลจึงเห็นควรให้นำคำแนะนำการกำหนดโทษ มาตรา 2J1.5. ที่มีระดับอัตราโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีมาปรับใช้ ดังนั้นศาลชั้นต้นจึงต้องพิพากษาใหม่ภายใต้ความเห็นข้างต้น

จะเห็นได้ว่า เฮร์ตาได้มีเจตนาขัดแย้งไม่มาเบิกความเท่านั้น โดยเฮร์ตาได้เสนอคำแนะนำการกำหนดโทษ มาตรา 2J1.5. มาปรับใช้ ส่วนรัฐบาลเสนอ มาตรา 2J1.2. มาปรับใช้ แต่ไม่มีพยานหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่า เฮร์ตาได้เจตนาขัดขวางกระบวนการยุติธรรม นอกเหนือจากการปฏิเสธที่จะมาเบิกความ เนื่องจากเฮร์ตาได้ไม่อยากจะเบิกความ

ระหว่างที่เขาได้รับการลงโทษ และไม่มีพยานหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่าเซอร์ตาโดมีเจตนาพิเศษ เพื่อจะช่วยเหลือออร์ดีสให้หลุดพ้นจากการถูกลงโทษ จึงต้องนำคำแนะนำการกำหนดโทษ มาตรา 2J1.5. มาปรับใช้

4.2 ประเทศสิงคโปร์

ตามกฎหมายของประเทศสิงคโปร์ ความผิดฐานขัดขืนหมายหรือคำสั่งของศาล โดยพยานบุคคลนั้น ปรากฏอยู่ในกฎหมายของสาธารณรัฐสิงคโปร์ (The Statutes of the Republic of Singapore) ประมวลกฎหมายอาญา (Penal Code) หมวดที่ 224 (Chapter 224) บทที่ 10 การละเมิดอำนาจตามกฎหมายของข้าราชการ (Contempts of The Lawful Authority of the Public Servants) มาตรา 174 ที่บัญญัติไว้ดังนี้

มาตรา 174 “การขัดขืนไม่เชื่อฟังคำสั่งของข้าราชการ (Non attendance in obedience to an order from a public servant)

ผู้ใดถูกผูกพันตามกฎหมายที่จะต้องมา ณ สถานที่ และตามวันเวลาที่กำหนดไว้ในหมายเรียก คำบอกกล่าว คำสั่ง หรือประกาศ ของข้าราชการที่มีอำนาจตามกฎหมาย เจตนาละเลยที่จะมา ณ สถานที่ และตามวันเวลา หรือหลบเสียไปจากสถานที่ที่เขาผู้นั้นจะต้องอยู่ตามวันเวลาที่กำหนดไว้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินห้าร้อยเหรียญสิงคโปร์ หรือทั้งจำทั้งปรับ หรือถ้าหมายเรียก คำบอกกล่าว คำสั่ง หรือประกาศ ให้มาที่ศาลยุติธรรม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันเหรียญสิงคโปร์ หรือทั้งจำทั้งปรับ”⁵¹

กฎหมายของประเทศสิงคโปร์ มีบทลงโทษจำคุกหรือปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับ สำหรับพยานบุคคลที่ขัดขืนไม่เชื่อฟังหมายเรียก โดยให้อำนาจศาลในการใช้ดุลพินิจกำหนดโทษผู้กระทำความผิดได้ไม่เกินกว่าที่กำหนดไว้ในกฎหมาย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(1) นายเอ ถูกผูกพันตามกฎหมายที่จะต้องมาที่ศาลสูง (High Court) ตามหมายเรียกพยานที่ออกโดยศาลนั้น ๆ เจตนาละเลยที่จะมาที่ศาล นายเอ มีความผิดตามที่บัญญัติไว้ใน มาตรา 174

(2) นายเอ ถูกผูกพันตามกฎหมายที่จะต้องมาที่ศาลแมกนิสเตรท ในฐานะพยานบุคคล ตามหมายเรียกที่ออกโดยศาลแมกนิสเตรท เจตนาละเลยที่จะมาศาล นายเอ มีความผิดตามที่บัญญัติไว้ใน มาตรา 174⁵²

⁵¹ The Statute of the Republic of Singapore Penal Code Chapter 224 (Singapore : The Government Printer. 1986), P.60.

⁵² Ibid., P.60.

จากตัวอย่างดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่ากฎหมายของประเทศสิงคโปร์คล้ายคลึงกับของประเทศไทย ที่ให้ศาลใช้ดุลพินิจกำหนดโทษแก่ผู้กระทำความผิดที่มีเจตนาขังขังไม่มาศาล โดยไม่ได้มีรายละเอียดจำแนกความร้ายแรงของความผิดแต่อย่างใด